

Dużo pytań mieszkańców powiatu w sprawie szczepień przeciwko Covid-19. Wyjaśniamy wątpliwości

Gdzie mogę się zaszczepić? Dlaczego tak mało punktów medycznych prowadzi szczepienia? Co zrobić, jeżeli placówka informuje, że nie prowadzi szczepień? Czy ktoś weryfikuje listy osób zgłoszone na przykład przez przychodnie lub gabinety prywatne? Takie i wiele innych podobnych pytań zadają mieszkańcy powiatu iławskiego i nie tylko. Wyjaśniamy wątpliwości i niejasności, bazując na stronie rządowej Ministerstwa Zdrowia, które jest jedynym organizatorem i nadzorującym Narodowy Program Szczepień przeciw COVID-19 w Polsce. str. 2 i 3

Fot. pixabay

RYNEK PRACY

400 tys. zł na kształcenie pracowników. Rusza nabór na środki z Krajowego Funduszu Szkoleniowego

1 marca rozpocznie się przyjmowanie wniosków o przyznanie środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego na kształcenie ustawiczne pracowników i pracowników. Z warunkami naboru już teraz można się zapoznać na stronie internetowej PUP w Iławie.

• str. 4 ROZMOWA MIESIĄCA

Osoby niepełnosprawne w obliczu pandemii

Rozmowa z Barbarą Bukowską, pełnomocnikiem biura regionalnego Fundacji Aktywnej Rehabilitacji w Iławie, działającym na terenie całego województwa warmińsko-mazurskiego. Barbara Bukowska sama jest osobą niepełnosprawną od urodzenia, poruszającą się na wózku.

• str. 20-21 PASJE

Jej obrazy to raczej magia życia, albo myśl, która się materializuje

Na przełomie stycznia i lutego 2021 w Galerii Jazzowej tuż obok ratusza miejskiego w Iławie, można było zobaczyć obrazy iławskiej artystki, malarki - Joanny Sierpu-towskiej.

• str. 24

Szczepienia obłożnie chorych pacjentów w domach

Specjalne wyjazdowe punkty szczepień dotrą do pacjentów którzy, ze względu na stan zdrowia, nie mogą przyjąć szczepionki w punkcie stacjonarnym. W naszym regionie 11 dodatkowych punktów uzupełni sieć populacyjnych punktów szczepień, które zadeklarowały możliwość podania preparatu również w domu pacjenta.

Wyjazdowe punkty szczepień są dodatkowym wsparciem dla populacyjnych punktów, które zgłaszając się do Narodowego Programu Szczepień, potwierdziły, że są gotowe do mobilnego szczepienia pacjentów w domach.

Szczepienie w domu dla konkretnych pacjentów

Wyjazdowe punkty szczepień pojadą do pacjentów, których stan zdrowia nie pozwala na samodzielne dotarcie do stacjonarnego punktu szczepień. To tzw. pacjenci leżący.

Punkty wyjazdowe uzupełnią sieć punktów populacyjnych, które mają zespoły mobilne, gotowe do szczepienia pacjentów w miejscu zamieszkania. Punkty wyjazdowe nie będą zatem zastępować zespołów mobilnych z populacyjnych punktów, a wspierać ich pracę.

Dla osób z niepełnosprawnościami lub wykluczonymi komunikacyjnie przygotowany jest transport samorządowy, organizowany przez władze lokalne.

Sprawdź, jak skorzystać z organizowanego przez gminy specjalnego transportu na szczepienia

Pacjent potrzebuje szczepienia w domu? Powinien skontaktować się ze swoim POZ

Aby skorzystać z wyjazdowego punktu szczepień wystarczy zadzwonić do swojej poradni POZ. Lekarze rodzinni lub pielęgniarki opieki długoterminowej najlepiej znają swoich pacjentów, dlatego najszybciej potwierdzą, że konkretna osoba z ich listy potrzebuje szczepienia w domu, ze względów zdrowotnych.

Oznacza to, że na wizytę wyjazdowego punktu szczepień nie ma rejestracji przez internet lub telefonicznie, np. przez infolinię 989.

Liczy się wyłącznie bezpośredni kontakt z własną poradnią POZ lub pielęgniarką opieki długoterminowej. Jeśli pacjent lub jego opiekun skontaktują się z punktem wyjazdowym, ten skieruje takiego pacjenta lub opiekuna w pierwszej kolejności do POZ / pielęgniarki opieki długoterminowej, ponieważ to właśnie lekarz POZ lub pielęgniarka opieki długoterminowej potwierdzą, że pacjent może skorzystać ze szczepienia w domu.

Szczepienie pacjentów w domu – krok po kroku

1. Poradnia POZ / pielęgniarka opieki długoterminowej przyjmuje zgłoszenie pacjenta lub opiekuna do wyjazdowego punktu szczepień i sprawdza, czy pacjent należy do tego POZ (jest na liście aktywnej poradni).

2. Poradnia POZ / pielęgniarka opieki długoterminowej sprawdza czy pacjent ma skierowanie na szczepienie. Jeśli nie, a pacjent jest w grupie aktualnie szczepionej, wtedy lekarz POZ wystawia skierowanie na szczepienie.

3. Podstawami do zakwalifikowania pacjenta do szczepienia wyjazdowego są: dokumentacja medyczna i wiedza lekarza / pielęgniarki opieki długoterminowej o stanie zdrowia pacjenta, lub teleporada, lub wywiad z opiekunem pacjenta.

4. Jeśli lekarz POZ / pielęgniarka opieki długoterminowej potwierdzą, że pacjent może skorzystać ze szczepienia w domu przez wyjazdowy punkt szczepień, wtedy lekarz POZ / pielęgniarka opieki długoterminowej odnotowuje to w dokumentacji medycznej i przekazuje taką informację do wyjazdowego punktu szczepień.

NFZ

Narodowy Fundusz Zdrowia

5. Lekarz POZ / pielęgniarka opieki długoterminowej może też przekazać informację o pozytywnej kwalifikacji do szczepienia w domu bezpośrednio pacjentowi lub jego opiekunowi, który następnie kontaktuje się z najbliższym wyjazdowym punktem szczepień.

6. Wyjazdowy punkt szczepień rejestruje pacjenta na szczepienie, ustala termin szczepienia i informuje o tym pacjenta lub jego opiekuna.

7. O zakwalifikowaniu do szczepienia decyduje lekarz wyjazdowego punktu szczepień. Jeśli pacjent pozytywnie przejdzie kwalifikację, zostaje szczepiony pierwszą dawką preparatu. W dniu szczepienia ustalana jest również data drugiej dawki podania szczepionki.

Procedura szczepienia wyjazdowego jest więc zbliżona do szczepienia w punkcie stacjonarnym. Zespół wyjazdowy przynajmniej 15 minut po szczepieniu obserwuje pacjenta pod kątem wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych. Jeśli takie wystąpią, zespół wyjazdowy jest przygotowany, aby pomóc pacjentom w domu.

ABC szczepień wyjazdowych

— Zespół mobilny populacyjnego punktu szczepień – ma go stacjonarny punkt szczepień. Zespół szczepi pacjentów, którzy zapisali się na szczepienie w populacyjnym punkcie szczepień i ze względu na stan zdrowia wymagają szczepienia w domu. Szczepienie dla pacjenta jest bezpłatne.

— Wyjazdowy punkt szczepień – szczepi pacjentów w domu. Dotyczy to osób, które ze względu na stan zdrowia nie mogą samodzielnie dotrzeć do stacjonarnego punktu szczepień (tzw. pacjent leżący). Jest wsparciem dla mobilnych zespołów przy populacyjnych punktach szczepień. Chory umawia się na szczepienie wyłącznie przez swoją poradnię POZ lub pielęgniarkę opieki długoterminowej. Szczepienie dla pacjenta jest bezpłatne.

— Transport do punktu szczepień – to specjalny transport, organizowany przez samorządy lokalne. Mogą z niego skorzystać osoby z niepełnosprawnościami i te, które nie zdołają samodzielnie dotrzeć do punktu szczepień (np. ze względu na wykluczenie komunikacyjne). To bezpłatny transport z domu do punktu szczepień i z powrotem.

Gdzie mogę się zaszczepić? Dlaczego tak mało punktów medycznych prowadzi szczepienia? Co zrobić, jeżeli placówka informuje, że nie prowadzi szczepień? Czy ktoś weryfikuje listy osób zgłoszone na przykład przez przychodnię lub gabinety prywatne? Takie i wiele innych podobnych pytań zadają mieszkańcy powiatu iławskiego i nie tylko. Odpowiedzi znajdują się na stronie rządowej Ministerstwa Zdrowia, które jest jedynym organizatorem i nadzorującym Narodowego Programu Szczepień przeciw COVID-19 w Polsce.

Narodowy Program Szczepień przeciwko COVID-19, jak sama nazwa wskazuje, jest projektem w pełni rządowym. Został wprowadzony Uchwałą nr 187/2020 Rady Ministrów z dnia 15.12.2020 r. w sprawie przyjęcia Narodowego Programu Szczepień przeciw COVID-19. Za poprawność i efektywność dystrybucji szczepionek odpowiada Agencja Rezerw Materiałowych, która koordynuje cały proces oraz Główny Inspektor Sanitarny.

Jeszcze w grudniu 2020 r. Ministerstwo Zdrowia poinformowało, że tworzy mapę punktów szczepień w całej Polsce. Szpitale tzw. węzłowe, do których należy m.in. Powiatowy Szpital im. Wł. Biegańskiego w Iławie znalazł się na tej mapie automatycznie. Następnie Ministerstwo Zdrowia zaprosiło inne podmioty medyczne do uzupełnienia mapy punktów szczepień dla całej populacji, takie jak: POZ, prywatne gabinety lekarskie itd. Powiatowy Szpital w Iławie szczepi swój personel medyczny i niemedyczny oraz personel innych podmiotów leczniczych, aptek, na podstawie przesłanych

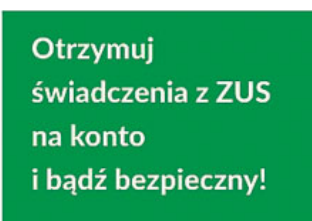
Bezpiecznie, zdrowo, bezgotówkowo – rusza kampania informacyjna

Coraz więcej osób pobiera świadczenia na konto bankowe. Jednak część klientów w dalszym ciągu decyduje, aby wypłaty z ZUS otrzymywać w gotówce. Jak wskazują badania przeprowadzone przez ZUS wśród tych osób, taka decyzja wynika w dużej mierze z braku wiedzy o tym jak korzystać z rachunku bankowego, a szczególnie z bankowości elektronicznej. Dzięki kampanii „Bezpiecznie, zdrowo, bezgotówkowo” chcemy upowszechnić wśród seniorów wiedzę na temat korzyści, jakie daje konto w banku i jak bezpiecznie z niego korzystać.

Chcemy aby nasi klienci swobodnie i bez lęku korzystali z rachunków bankowych. Dysponowali swoimi pieniędzmi, nie narażając się na kradzież, oszustwa czy inne niebezpieczeństwa. Pobierali na konto swoje świadczenia, płacili rachunki oraz robili zakupy on-line. Wychodząc do sklepu czy apteki używali karty płatniczej. Bo rachunek bankowy jest bezpieczny i wygodny, a otrzymywanie świadczeń z ZUS na konto w banku pozwala na bezpieczny dostęp do nich, co

**BEZPIECZNIE
ZDROWO
BEZGOTÓWKOWO**

**Dowiedz się od nas,
jak to zrobić:
www.zus.pl
22 560 16 00
albo w placówce**

jest szczególnie ważne w czasie pandemii.

Korzystaj z rachunku bankowego, otrzymuj świadczenia na konto i bądź bezpieczny!

W trakcie kampanii „Bezpiecznie, zdrowo, bezgotówkowo” chcemy pokazać naszym klientom, że korzystanie z konta bankowego i bankowości elektronicznej jest łatwe. Nasi klienci dowiedzą się:

— jakie korzyści daje posiadanie konta w banku,
— jak założyć konto bankowe,
— jak zmienić sposób wypłaty świadczeń w ZUS,

Dużo pytań mieszkańców powiatu na temat przebiegu szczepień. Wyjaśniamy wątpliwości

przez te placówki list osób do szczepień.

Ministerstwo Zdrowia przyjęło harmonogram szczepień, według którego w pierwszej kolejności szczepione są osoby najbardziej narażone na zakażenie, do których zaliczono pracowników sektora ochrony zdrowia.

Przypomnijmy, szczepienia odbywają się w czterech etapach. Etap 0: pracownicy sektora ochrony zdrowia (w tym wykonujący indywidualną praktykę), domów pomocy społecznej i miejskich ośrodków pomocy społecznej oraz personel pomocniczy i administracyjny w placówkach medycznych,

Etap I: pensjonariusze domów pomocy społecznej oraz zakładów opiekuńczo-leczniczych, pielęgnacyjno-opiekuńczych i innych miejsc stacjonarnego pobytu, osoby powyżej 60. roku życia w kolejności od najstarszych, służby mundurowe, nauczyciele.

Etap II: osoby w wieku poniżej 60. roku życia z chorobami przewlekłymi zwiększającymi ryzyko ciężkiego przebiegu COVID-19, albo w trakcie diagnostyki i leczenia, wymagającego wielokrotnego lub ciągłego kontaktu z placówkami ochrony zdrowia, osoby bezpośrednio zapewniające funkcjonowanie podstawowej działalności państwa i narazone na zakażenie ze względu na częste kontakty społeczne.

Etap III: przedsiębiorcy i pracownicy sektorów zamkniętych na mocy rozporządzeń w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, powszechne szczepienia pozostałej części populacji dorosłej.

Szpitala węzłowe nie mają uprawnień do weryfikacji otrzymanych list osób do szczepień

Bardzo dużo pytań i wątpliwości pojawia się w związku z samymi listami osób do zaszczepienia w ramach grupy 0. Za zebranie listy chętnych i uprawnionych osób do szczepienia odpowiada pracodawca danej placówki np. właściciel apteki, a nie szpital węzłowy, który odpowiedzialny jest za realizację szczepień. Szpitale węzłowe nie mają żadnych uprawnień aby weryfikować, sprawdzać, czy osoba umieszczona na liście jest uprawniona do szczepień w ramach grupy 0.

Szczepienia populacji, zamieszanie którego być nie powinno

Do szczepień populacyjnych można zgłaszać się telefonicznie, osobiście bądź przez stronę internetową pacjent.gov.pl. Listy osób tworzą same punkty szczepień na podstawie zgłoszeń. Na dzień dzisiejszy każdy punkt otrzymuje wyłącznie 30 dawek tygodniowo dla kilku-

set osób chętnych się zaszczepić i może wyznaczyć terminy wyłącznie do końca marca.

Dostawy szczepionek - trudna komunikacja z Agencją Rezerw Materiałowych

W przestrzeni publicznej pojawia się także kwestia samych dostaw szczepionek do punktów.

Pomimo, że szpitale węzłowe zamawiają szczepionki w terminach wskazanych przez Agencję Rezerw Materiałowych, albo ich nie otrzymują w ogóle albo otrzymują z dużym opóźnieniem. W związku z tym osoby zapisane na konkretny termin są informowane często z dnia na dzień, że szczepienie się nie odbędzie. Powyższa sytuacja powoduje niezadowolenie wśród zapisanych osób, które spada na szpital węzłowy. W chwili obecnej żaden szpital węzłowy nie jest pewny czy i kiedy dostanie szczepionki, to powoduje ogromną dezorganizację pracy szpitala, który aby zapewnić zespoły szczepiące musi odpowiednio wcześniej ustalić grafiki pracy, przesunąć personel z innych komórek. Wszystkie te obowiązki zrzucano na zarządzających szpitalami węzłowymi.

Niemal 35-tysięczna Iława ma tylko dwa punkty szczepień

Sporo emocji budzi także sytuacja, że w samej Iławie,

Fot. Pixabay.com

niemal 35-tysięcznym mieście, które stanowi około 1/3 całego powiatu, pod względem zaludnienia, są jedynie dwa miejsca wyznaczone do szczepień: Powiatowy Szpital im. Wł. Biegańskiego w Iławie oraz Ośrodek Zdrowia Rodzina w Iławie. Mieszkańcy miasta i powiatu skarżą się, że to jest niewystarczające. Na ten stan rzeczy może odpowiedzieć jedynie Minister Zdrowia, który organizuje, nadzoruje i tworzy mapę punktów szczepień do Narodowego Programu Szczepień.

Pokutuje tu na pewno zasada dobrowolnego zgłaszania się do przeprowadzania akcji szczepień, którą zaproponowało Ministerstwo Zdrowia. Przychodnie i gabinety zostały przez Ministerstwo Zdrowia jedynie zaproszone do udziału w programie szczepień, część nie wykazała chęci udziału w programie, do czego miały

prawo. Zastanawiające jest szczególnie to, że w opracowanym właśnie przez Ministerstwo Narodowym Programie Szczepień wskazane jest, że miejscami realizacji szczepień miała być istniejąca sieć placówek medycznych w ramach POZ, uzupełniona o nowe mobilne i stacjonarne punkty szczepień. Rzeczywistość okazała się zgoła odmienna, a dostępność mieszkańców do szczepień została ograniczona.

Dziwi fakt, że można było szpitale włączyć automatycznie do mapy szczepień jako węzłowe, a nie można było tego samego schematu zastosować wobec przychodni rodzinnych, szczególnie, że ośrodki zdrowia są przygotowane od lat do szczepień, mają własne gabinety szczepień i przede wszystkim znają swoich pacjentów, którzy należą do ich przychodni, znają ich choroby przewlekłe czy

np. alergię na leki, co znacznie usprawniłoby kwalifikację pacjenta do szczepień.

Rola samorządów lokalnych zredukowana niemal do zera

Samorządy lokalne czyli wojewódzkie, powiatowe i gminne zostały niemal kompletnie wyłączone z organizacji w Narodowym Programie Szczepień. W Programie uczestniczą jedynie częściowo samorządy gminne, których rola została zredukowana do organizacji transportu osób z trudnościami w poruszaniu się, do punktów szczepień, co oczywiście czynią.

Przypomnijmy, zapisy na szczepienia rozpoczęły się 15 stycznia. Zapisu można dokonać poprzez Internetowe Konto Pacjenta, u swojego lekarza rodzinnego bądź w punkcie szczepień, a także dzwoniąc na bezpłatną i całodobową infolinię Narodowego Programu Szczepień – telefon 989. Rejestrując się na szczepienie, zostanie zaproponowany najbliższy punkt szczepień. Natomiast listę punktów można sprawdzić na <https://www.gov.pl/web/szczepimy-sie/punkty-szczepien>

Bieżące informacje na temat przebiegu Narodowego Programu Szczepień znajdziesz Państwo w poniższym linku: <https://www.gov.pl/web/szczepimy-sie/aktualnosci>

www.powiat-ilawski.pl

i edukacyjna dla klientów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

— o czym muszą pamiętać, gdy korzystają z konta bankowego przez internet.

Informacje te zapewnią seniorom bezpieczeństwo w świecie, w którym trudno obejść się bez internetu. Umiejętność korzystania z internetu, bankowości elektronicznej i usług online ułatwia załatwianie codziennych spraw. Przez internet można załatwić sprawy w urzędach, robić zakupy, płacić rachunki czy kontaktować się z najbliższymi.

Szczegółowe informacje są dostępne na stronie internetowej kampanii „Bezpiecznie, zdrowo, bezgotówkowo”.

Podstawowy rachunek płatniczy jest bezpłatny

JAK ZAŁOŻYĆ BEZPŁATNE KONTO W BANKU? KORZYŚCI

Jeśli nie masz konta w banku załóż bezpłatny rachunek! Jeśli nie masz konta w żadnym banku, możesz założyć bezpłatny podstawowy rachunek płatniczy (PRP). Zrobisz to w banku, w oddziałach banków zagranicznych, instytucjach kredytowych i spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, które prowadzą rachunki płatnicze dla konsumentów.

Oznacza to, że za darmo możesz:

- otworzyć i prowadzić konto w banku,
- otrzymać kartę płatniczą (za jej obsługę również nie płacisz),
- wypłacać pieniądze w bankomatach i wpłacać je do wplatomatów banku (nie-limitowana liczba transakcji w bankomatach Twojego banku w Polsce),
- 5 razy w miesiącu zlecić transakcje płatnicze (zlecenia stałe, przelewy, polecenia zapłaty),

— 5 razy w miesiącu wypłacić gotówkę z bankomatów innych banków.

Co daje Ci podstawowy rachunek płatniczy

- Jeśli masz Podstawowy Rachunek Płatniczy, możesz:
- otrzymywać przelewy oraz wpłacać pieniądze na swój rachunek,
- wypłacać gotówkę w banku lub w bankomacie (w Polsce i za granicą),
- płacić kartą,
- wypłacać gotówkę przy użyciu terminala płatniczego podczas robienia zakupu

pów i płacenia za nie kartą płatniczą,

— realizować zlecenia płatnicze.

Podstawa prawna

— Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz.U. 2020 poz. 794, art. 59ia).

GAZETA IŁAWSKA
tel. 89 648 77 36

REDAKTOR WYDANIA
Mateusz Partyga

— Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/92/UE z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie porównywalności opłat związanych z rachunkami płatniczymi, przenoszenia rachunku płatniczego oraz dostępu do podstawowego rachunku płatniczego.

REDAKCJA
ul. Jana III Sobieskiego 1/1/k,
14-200 Iława tel. 89 648 77 36;
www.ilawa.wm.pl;
e-mail: ilawa@gazetaoilstynska.pl

400 tys. zł na kształcenie pracowników. Rusza nabór na środki z Krajowego Funduszu Szkoleniowego

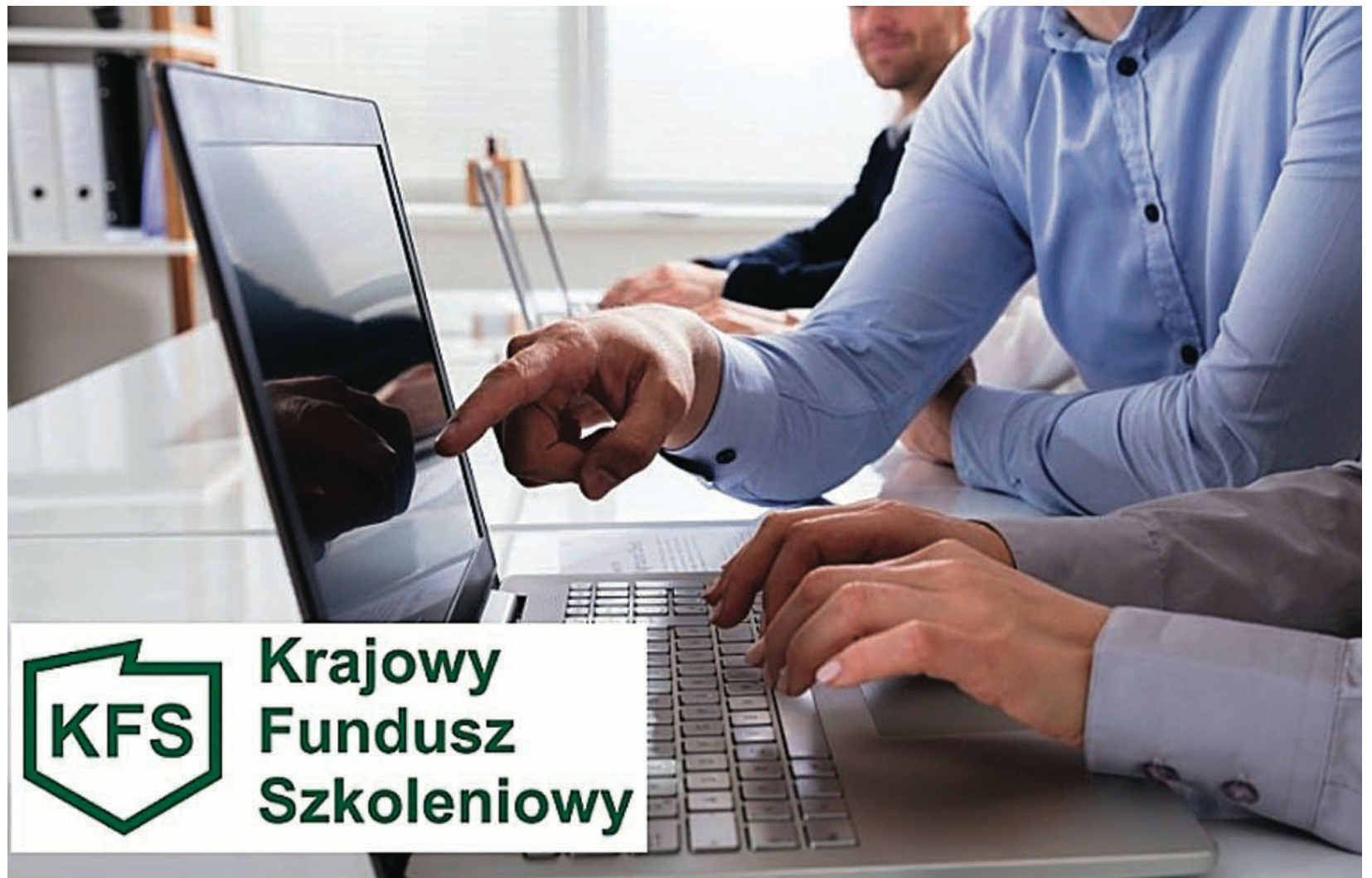
1 marca rozpocznie się przyjmowanie wniosków o przyznanie środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego na kształcenie ustawiczne pracodawcy i pracowników. Z warunkami naboru już teraz można się zapoznać na stronie internetowej Powiatowego Urzędu Pracy w Iławie.

Krajowy Fundusz Szkoleniowy to wydzielona część Funduszu Pracy, która jest przeznaczona na dofinansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców. Celem KFS jest zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby, których kompetencje są nieadekwatne do wymagań zmieniającej się gospodarki i sytuacji na rynku pracy.

W tym roku Powiatowy Urząd Pracy w Iławie przeznaczy na kształcenie pracowników i pracodawców z terenu powiatu iławskiego prawie 400 tys. zł. Wnioski przyjmowane będą od 1 marca do momentu, gdy łączna wartość składanych wniosków przekroczy 150% limitu. Mikroprzedsiębiorcy otrzymać będą mogli 100% kosztów kształcenia, pozostali przedsiębiorcy 80%. W obu przypadkach koszty te nie będą mogły przekroczyć 300% przeciętnego wynagrodzenia w danym roku na jednego uczestnika.

W ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego sfinansować będzie można między innymi kursy i studia podyplomowe, egzaminy umożliwiające uzyskanie dokumentów potwierdzających nabycie umiejętności, kwalifikacji lub uprawnień zawodowych a także badania lekarskie i psychologiczne wymagane do podjęcia kształcenia lub pracy zawodowej po ukończonym kształceniu.

- Zgodnie z listą priorytetów wskazanych przez ministra w 2021 roku środki z Krajowego Funduszu Szkoleniowego będą mogły zostać przeznaczone na kształcenie osób zatrudnionych w firmach, które na skutek obrotów związanych z pande-

**Krajowy
Fundusz
Szkoleniowy**

mią koronawirusa musiały ograniczyć swoją działalność i w związku z tym planują przekwalifikowanie lub rozszerzenie obszaru działania firmy - informuje Agata Steiner-Dembińska, dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Iławie. - Wspierane będzie też kształcenie pracowników służb medycznych, socjalnych, psychologów, terapeutów, pracowników domów pomocy społecznej, zakładów opiekuńczo-leczni-

czych oraz innych placówek, które bezpośrednio pracują z osobami chorymi na COVID-19 lub osobami z grup ryzyka - dodaje.

Lista priorytetów jest jednak w tym roku dłuższa. Wspierane będzie również kształcenie ustawiczne w zawodach deficytowych (wykaz zawodów deficytowych w powiecie i województwie jest już opublikowany na stronach urzędu), osób po 45 roku życia, powracających na rynek pracy i osób,

które nie posiadają świadectwa ukończenia szkoły lub świadectwa dojrzałości. Premowane będzie także kształcenie ustawiczne w związku z zastosowaniem w firmach nowych technologii i narzędzi pracy. Szczegółowy opis wszystkich priorytetów opublikowany został na stronie internetowej www.pup.ilawa.pl.

- Zachęcam do składania wniosków o przyznanie środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego - mówi

Agata Steiner-Dembińska. - Inwestycja w potencjał kadrowy poprawi pozycję firm i samych pracowników na rynku pracy w tym trudnym czasie - dodaje. Obecny nabór nie jest jedyną szansą na skorzystanie z dofinansowania. W drugiej połowie roku iławski urząd pracy będzie miał do dyspozycji środki w ramach tzw. rezerwy KFS.

Wnioski w wersji papierowej składać będzie można osobiście w Powiatowym

Urzędzie Pracy w Iławie przy ul. 1 Maja 8B, wysyłając pełną dokumentację listownie na ten sam adres oraz elektronicznie poprzez platformę www.praca.gov.pl. Wszelkich informacji na temat Krajowego Funduszu Szkoleniowego już teraz udzielają Ewelina Wolf-Kitkowska (tel. 89 649 55 02 wew. 260) oraz Anna Kazała (tel. 89 649 55 02 wew. 261).

Inkubator Technologiczny w Iławie
www.inkubator.ilawa.pl

PRZEWODNICZĄCA SEJMIKU W ŻYCIU POWIATU IŁAWSKIEGO

Unia Europejska dzieli środki – ile z nich trafi na Warmię i Mazury?

Trwają konsultacje w sprawie Umowy Partnerstwa, dokumentu związanego z funduszami europejskimi na lata 2021-2027. Chociaż środki w dużej mierze są już podzielone, to ostatnie rozmowy mogą przynieść jeszcze jakieś zmiany. Szczegóły przybliży Bernadeta Hordejuk, przewodnicząca Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Umowa Partnerstwa określa cele i sposób inwestowania funduszy unijnych z polityki spójności, na którą w przyszłej perspektywie jest przewidziane 72,2 mld euro oraz środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji o wartości 3,8 mld euro. Łącznie to około 76 mld euro.

60 proc. z tej puli zasili programy krajowe, pozostała część zostanie rozdysponowana w poszczególnych regionach (28,4 mld euro). Według wstępnej propozycji województwo warmińsko-mazurskie może liczyć na 1,228 mld euro. Dla porównania: z perspektywy unijnej na lata 2014-2020 otrzymaliśmy 1,72 mld euro.

Niepokojące są dwie rzeczy. Pierwsza to mniejsza, niż w poprzedniej perspektywie pula środków, które ma otrzymać nasz region. Druga to niejasny i mało transparentny podział środków. Pierwszy raz nie jest prezentowany algorytm podziału pieniędzy, nie przeprowadzono także dyskusji z regionami, a obecne kon-

sultacje powinny odbyć się znacznie wcześniej. Jako samorząd województwa będziemy zgłaszali swoje uwagi i negocjowali o zwiększenie środków dla naszego regionu. Obecne konsultacje społeczne mają dać możliwość odniesienia się do tego do-

kumentu, a także zaprezentowania regionalnych wyzwań rozwojowych w tej perspektywie czasowej. A te są specyficzne, ze względu na peryferyjne położenie województwa, gęstość zaludnienia i funkcji gospodarczych oraz niekorzystnych uwarunkowań historycznych.

Od 1999 roku główne cele rozwojowe to spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy, wzrost gospodarczy umożliwiający województwu udział w produkcji krajowym brutto na poziomie co najmniej 3 proc., włączenie się województwa do głównej sieci infrastruktury transportowej w Polsce oraz w transeuropejską sieć korytarzy transportowych

TEN-T, tworzenie w regionie miejsc pracy wysokiej jakości i wzrost przedsiębiorczości. Oferta nowych miejsc pracy ma być skierowana przede wszystkim do ludzi młodych z uwagi na ich naturalną aktywność, mobilność, otwartość na zdobywanie nowych kwalifikacji. Efektem działań ma być także poprawa warunków życia ludności, w szczególności dostępu do usług publicznych oraz rewitalizacja obszarów zdegradowanych.

Pieniądze dostępne w ramach polityki spójności będą kierowane na realizację inwestycji w innowację, przedsiębiorczość, cyfryzację, infrastrukturę, ochronę środowiska, energetykę, edukację, czy sprawy społeczne.

Bernadeta Hordejuk, przewodnicząca sejmiku województwa warmińsko-mazurskiego w Olsztynie

Po zatwierdzeniu przez Radę Ministrów dokument zostanie przekazany Komisji Europejskiej, a następnie rozpoczyna się formalne negocjacje.

Bernadeta Hordejuk

OBSZARY CHRONIONE PRZYRODNICZO STANOWIĄ NIEMAL POŁOWĘ POWIATU IŁAWSKIEGO

Mateusz Szauer – Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Starostwa Powiatowego w Iławie

Tereny powiatu iławskiego charakteryzujące się najbogatszą różnorodnością przyrodniczo-krajobrazową na mocy ustawy o ochronie przyrody objęto różnymi formami ochrony. Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody udostępnionym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w granicach naszego powiatu znajduje się 6 rezerwatów przyrody, 2 parki krajobrazowe, 8 obszarów chronionego krajobrazu, 7 obszarów Natura 2000, jeden zespół przyrodniczo-krajobrazowy, 9 użytków ekologicznych, jedno stanowisko dokumentacyjne i 158 pomników przyrody. Biorąc pod uwagę powierzchnię gruntów, tere-

ny przyrodniczo chronione stanowią około 42% naszego powiatu.

Rezerваты przyrody obejmują obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, jak również siedliska roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi. Rezerваты znajdują się na terenie powiatu iławskiego to: Jezioro Czerwica, Jezioro Gaudy (obydwa w gminie Susz), Jezioro Jasne, Jezioro Karaś (gmina Iława), rzeka Drwęca (gminy Lubawa i Iława) oraz niewielki fragment rezerwatu Jezioro Ilgi (gmina Iława).

Parki krajobrazowe to obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. W naszym powiecie obejmują ponad 23,5 tys. ha i są to: Park Krajobrazowy Pojezierza Iławskiego (miasto Iława, gminy: Iława, Zalewo, Susz) oraz Park Krajobrazowy Wzgórz Dylewskich (gmina Lubawa).

Obszary Chronionego Krajobrazu obejmują z kolei tereny o powierzchni ogółem 35,9 tys. ha, chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. W powiecie iławskim zlokalizowane są następujące OChK: Kanału Elbląskiego (gminy: Zalewo i Iława), Pojezierza Iławskiego część AiB (gminy: Zalewo, Iława, Susz, miasto Iława), Pojezierza Iławskiego - Wschód (gmina Zalewo), Rzeki Liwy (gmina Susz), Jeziora Goryńskiego (gmina Kisielice), Doliny Dolnej Drwęcy (gminy: Iława, Lubawa, miasta: Iława i Lubawa), Doliny Rzeki Wel (gmina Lubawa) oraz Wzgórz Dylewskich (gmina Lubawa).

Kolejną formą ochrony przyrody jest ustanawianie tzw. użytków ekologicznych. Są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej. Większość występujących w powiecie iławskim tego typu użytków znajduje się na terenie gminy Iława i są to jeziora: Czarne, Łajskie, Kociołek, Plajtek Duży, Plajtek Mały.

Kolejne trzy użytki to płaty nieużytkowanej roślinności i siedliska przyrodnicze w Napromku, Szczepankowie i Wałdykach na terenie gminy Lubawa. W gminie Zalewo znajduje się największy użytek ekologiczny - Czaplak o pow. 95,15 ha obejmujący las borealny oraz łęg.

Przeważająca część obszarów Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 ustanowionych na terenie naszego powiatu pokrywa się z innymi, wymienionymi powyżej formami ochrony przyrody. Sieć Natura 2000 obejmuje obszary specjalnej ochrony ptaków, obszary ochrony siedliskowej i obszary mające znaczenie dla Wspólnoty. Na terenie naszego powiatu są to: Lasy Iławskie, Jezioro Karaś, Dolina Drwęcy, Aleje Pojezierza Iławskiego, Ostoja Iławska, Ostoja Radomno oraz niewielkim fragmencie także Ostoja Dylewskie Wzgórze.

Ważną rolę spełniają także pomniki przyrody. To pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej, wyróżniającej się wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej. Mogą to być np. okazałych rozmiarów wiekowe drzewa, czy glazy narzutowe. Co ciekawe, na

Żurawie na noclegowisku w rezerwacie Jezioro Gaudy

terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samodzielnego całkowitego rozpadu. Do najciekawszych zarejestrowanych w powiecie iławskim pomników należą: sosnowa „Aleja Napoleońska” w Szymbarku, grupa 8 dębów o obwodach od 377 do 556 cm koło Gostyczyna, granitowy głaz narzutowy niedaleko leśniczówki w Napromku, czy okazały cis na dziedzińcu dawnego Zamku Biskupów Chełmińskich w Lubawie.

W miejscowości Losy znajduje się jedyne na terenie województwa warmińsko-mazurskiego stanowisko dokumenta-

cyjne, ustanowione w celu ochrony wyrobiska kredy pojeziornej. Na terenie gminy Lubawa znajduje się również jedyny w powiecie Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Jeziora Zwiniarz, ustanowiony w 2007 r. dla zachowania przyrodniczych i krajobrazowych terenów otaczających jezioro.

Każda z form spełnia inną rolę w polskim systemie ochrony przyrody i służy innym celom, dlatego charakteryzuje się odmiennym reżimem ochronnym oraz zakresem ograniczeń użytkowania określonych przepisami prawa. Ważne abyśmy wszyscy na co dzień starali się chronić cenne przyrodnicze tereny, które nas otaczają.

Mateusz Szauer

**Limbsee (fr. Limza), Rg. (mit Bw. Spi-
korra), Pr., Westpr., NB. Marienwerder, Kr.
UG. Rosenberg Westpr., BAdo. Deutsch
Ehlan, P E 2,7 km Frenstadt Westpr.;
220 G.; EGt (WagenladVert.): Frenstadt-
Marienwerder; StA., A.**

Podróże historyczne z burmistrzem

HISTORYCZNE WĘDRÓWKI PO GMINIE KISIELICE

Gmina Kisielice ma bardzo bogatą i ciekawą historię. Na przestrzeni wielu lat, ziemie naszej gminy zamieszkiwały różne nacje, tworząc niezwykle barwne dzieje, co można zaobserwować w pozostałościach minionych czasów na terenie gminy. Często jest tak, że przechodzimy obok ruin czy budynku sprzed lat i nawet nie zdajemy sobie sprawy, jak interesującą mają historię. Mnie samego zawsze bardzo ciekawiło, co też za tajemnice kryją ślady przeszłości na tych ziemiach. W związku z tym postanowiłem na początek opowiedzieć mieszkańcom o kaplicy grobowej w Truplu. Nagraliśmy o tym krótki film, który obejrzało kilkanaście tysięcy osób i bardzo wielu internautów pozytywnie zareagowało na taki sposób opowiadania o naszej gminie. Po sukcesie pierwszego filmu postanowiłem nagrać kolejny, tym razem przybliżyłem losy dworku, którego ruiny możemy zobaczyć w Limży. Ten film obejrzało już kilkadziesiąt tysięcy odbiorców i uzyskał on mnóstwo pozytywnych komentarzy. Cieszę się niezmiernie, że Państwu się podoba ten rodzaj promocji Gminy Kisielice i dlatego postanowiłem nagrać kolejne. W najbliższym czasie nagramy trzyodcinkowy cykl o Ogrodzińcu, który był gniazdem rodowym Paula von Hindenburga - prezydenta Republiki Weimarskiej. Już dziś zapraszam Państwa do obejrzenia wielkiej historii tej małej miejscowości. Warto wspomnieć, że nagrywaniem zajmuje się Mariusz Gołębiowski - dyrektor MGOK w Kisielicach, a montażem - Radionet.

STARA SZKOŁA PONAD 100 LAT CZEKAŁA NA GRUNTOWNY REMONT. DOCZEKAŁA SIĘ.

Jeśli zapytamy staruszka albo dziecko z Kisielic, gdzie chodzili do szkoły, to odpowiedź będzie prawdopodobnie taka sama - do starej szkoły. Jeśli pójdziemy do tejże szkoły ze staruszką, to zapewne po rozejrzeniu się wokół stwierdzi on jedno - tu się nic nie zmieniło. To jest fakt, kilka pokoleń

Obecny stan poddasza

kisieliczanie ma te same obrazy przed oczami wspominając starą szkołę, a będą to obrazy wytartego szklawia płytek sprzed stu lat, wyłobionego przez wiele tysięcy dziecięcych butów lastrika, obskubanych i podziurawionych drzwi wieszających się na zawiasach, popękane tynki w kłaskach, wietrzejącej cegły na elewacji i zniszczonej dachówki sprzed ponad wieku. Niemal wszystko tam pamięta Paula von Hindenburga, który dokonał uroczystego otwarcia tej szkoły. Szanowni Państwo, jak to o nas świadczy, że ówczesne władze niemieckie w niewielkich Kisielicach wzniosły tak okazały gmach, a polskie władze samorządowe na przestrzeni tylu lat nie potrafiły nawet o niego odpowiednio zadbać. Dziś Gmina Kisielice pokazuje, że stać nas na odrestaurowanie tego budynku i przywrócenie mu dawnego blasku, a nawet pójdziemy dalej i niewykorzystane przez

Winda będzie w miejscu okien

Podpisanie umowy z PFRON na instalację windy. Na zdjęciu od prawej przewodnicząca Sejmiku Warmińsko-Mazurskiego Bernadeta Hordejuk, burmistrz Kisielic Rafał Ryszczuk, dyrektor PCPR w Iławie Jolanta Rynkowska oraz skarbnik Gminy Kisielice Janina Malinowska

Niemców poddasze, zaadaptujemy na imponujące muzeum o powierzchni 450 m2 i kubaturze niemal 800 m3. Prace rozpoczęliśmy od przebudowy dachu i poddasza tego zabytkowego budynku. Dachówka będzie wymieniona na nową, więźba dachowa zostanie wzmocniona, a poddasze będzie ogromną białą salą muzealną. Ponadto zainstalowana zostanie przy tym budynku szklana winda zewnętrzna, co pozwoli, także osobom z niepełnosprawnościami, w wygodny i bezpieczny sposób dostać się na poszczególne kondygnacje. Przedsięwzięcie podzielone jest na trzy etapy. W tym roku przebudujemy dach i poddasze, w przyszłym odnowimy elewację, a w roku 2023 wyremontujemy wnętrze, poddamy również renowacji całą stolarkę drzwiową. Pierwszy etap będzie kosztował 2 127 900,00 zł z czego 1 100 000 zł to dotacja.

WSPARCIE DLA POTRZEBUJĄCYCH. DYSTRYBUCJA ŻYWNOŚCI W KANTOWIE

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kisielicach w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, objął wsparciem 178 rodzin z terenu gminy. W dniach 23-24 lutego w świetlicy wiejskiej w Kantowie odbyła dystrybucja żywności. Łącznie

wydano 9 ton żywności. Kolejne wsparcie planowane jest na marzec, maj i czerwiec. Więcej informacji można uzyskać pod numerem telefonu 504 078 763 w godz. 7:00 – 15:00.

NIEBAWEM OTWARCIE KAWIARENKI KULTURALNEJ W ARKADII

Praca wrę już niebawem otworzymy tam „kawiarenkę kulturalną”. Obecnie trwają prace adaptacyjne, polegające na dostosowaniu kuchni oraz pomieszczeń socjalnych do wymogów sanitarnych. Kolejnym krokiem będzie wyposażenie i dostosowanie wnętrza na potrzeby sali kawiarnianej, gdzie będzie można spędzić czas delektując się wysokiej jakości kawą lub herbatą z różnych stron świata. W sprzedaży będą również pyszne wypieki cukiernicze, a w tle, dla relaksu, „sączyć” się będzie klimatyczna muzyka. W strefie rekreacyjnej zainstalujemy sprzęt multimedialny – projektor, konsolę do gier, telewizor oraz sprzęt nagłośnieniowy i odpowiednie oświetlenie. Tak więc czas będą tu mogli spędzać nie tylko kawosze, ale także fani gier komputerowych i dobrej zabawy.

29. FINAŁ WOŚP. SERDECZNE PODZIĘKOWANIA DLA MIESZKAŃCÓW ZA OFIARNOŚĆ

Z powodu pandemii, hasło przewodnie tegorocznego wydarzenia brzmiało „Finał z głową”. W związku z pandemią finał wyglądał zupełnie inaczej, niż przed rokiem. Zrezygnowaliśmy bowiem z koncertów dla publiczności oraz tradycyjnej licytacji. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury wraz z wolontariuszami 18. Kisielickiej Grunwaldzkiej Drużyny Harcerskiej im. Szarych Szeregów, zorganizował kiermasz ciast przed Arkadią. Do kwestowania dołączyły również szkoły z Gorynia, Łęgowa i Kisielic oraz kisielicki oddział Banku Spółdzielczego w Suszu, sklep

Auto-części Woźnicki i sklep pani Wiesławy Goski. Łącząc siły z suskim Sztabem WOŚP wspólnie udało nam się zebrać ponad 30 tysięcy złotych. Dziękujemy wszystkim, którzy przyczynili się do tego, że mimo niesprzyjających warunków, wynikających z ograniczeń związanych z pandemią – zagraliśmy wspólnie. Za przygotowane ciasta oraz inne produkty do kawiarenki dziękujemy paniom: Halinie Grodeckiej, Marii Pokorskiej, Małgorzacie Borek, Magdalenie Majewskiej, Lidii Wijacie, Barbarze Dece, Katarzynie Załęckiej, Beacie Zaborowskiej, Katarzynie Osiańskiej, Alicji Dudzie, Halinie Goździkowskiej oraz Barbarze Kwiatkowskiej. Dziękujemy również Pani Izabeli Ziębie - dyrektor Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Kisielicach za udostępnienie namiotu, w którym była kawiarenka.

Radownik medyczny - Tomasz Sławiński

KURS PIERWSZEJ POMOCY DLA PRACOWNIKÓW KISIELICKIEGO MAGISTRATU

Pracownik urzędu jest teraz synonimem bezpieczeństwa, a mieszkańcy odwiedzający urząd mogą być pewni, że w razie nagłej potrzeby, pomoc przedmedyczna zostanie im

udzielona w sposób fachowy. Najważniejsze zagadnienia kursu, jaki odbył się w kisielickim magistracie, to umiejętność podejścia do poszkodowanego, działanie w sytuacji, gdy poszkodowany jest nieprzytomny czy w sytuacji nagłego zatrzymania krążenia - mówi ratownik medyczny Tomasz Sławiński. Dodatkowo skoncentrowałem się na tzw. „urazówce”, czyli postępowaniu w przypadku krwotoków, złamań i oparzeń. Nie może zabraknąć na takim kursie instruktażu, jak postępować z osobą, która ma zawał serca czy udar mózgu. Pracownicy magistratu będą teraz umieli rozpoznać stan nagły i odpowiednio zareagować - dodaje.

AKCJA „MAŁA KSIĄŻKA - WIELKI CZŁOWIEK”

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kisielicach zachęca do odbioru wyprawek dla dzieci, które urodziły się w latach 2014-2018. Każde dziecko urodzone w tym okresie, które odwiedzi bibliotekę otrzyma w prezencie „Wyprawkę Czytelniczą”, a w niej: książkę „Pierwsze czytanki dla...” dostosowaną pod względem formy i treści do potrzeb przedszkolaka oraz Kartę Małego Czytelnika. Za każdą wizytę w bibliotece, zakończoną wypożyczeniem minimum jednej książki z księgozbioru dziecięcego, Mały Czytelnik otrzyma naklejkę, a po zebraniu dziesięciu, zostanie uhonorowany imiennym dyplomem potwierdzającym jego czytelnicze zainteresowania. Oprócz dyplomu przedszkolak otrzyma także drobny czytelnicy upominek. W wyprawce znajdą coś dla siebie

także rodzice – przygotowana dla nich broszura informacyjna przypomni o korzyściach wynikających z czytania dzieciom oraz podpowie, skąd czerpać nowe inspiracje czytelnicze. Dzięki akcji dziecko pozna ważne miejsce na czytelniczej mapie dzieciństwa (bibliotekę) i zostanie pełnoprawnym uczestnikiem życia kulturalnego. Projekt realizowany jest w ramach ogólnopolskiej kampanii promującej czytanie generacyjne „Mała książka – wielki człowiek”. Warto zatem udać się do biblioteki, gdzie na każdego Małego Czytelnika w wieku przedszkolnym czeka wyjątkowa Wyprawka Czytelnicza przygotowana przez Instytut Książki. Pamiętajcie, że miłość do czytania jest prezentem na całe życie!

Rafał Ryszczyk – Burmistrz Kisielic
T: 791 085 405, e-mail: rafalryszczyk@interia.pl

Szpital uruchamia rehabilitację pacjentów po COVID-19

Fot. Pixabay.com

Pandemia COVID-19 trwa, każdego dnia przybywa tysiące zakażonych i ozdowieńców, jej skutki odczuwamy od wielu miesięcy, wszystko wskazuje na to, że będą nam towarzyszyły przez kolejne miesiące, a być może i lata.

Wielu pacjentów, którzy przeszli ostre zapalenie płuc wywołane przez koronawirusa zmaga się z powikłaniami po chorobie. Konsekwencje dla organizmu są dramatyczne: od zaburzeń czynności płuc, przez zaniki mięśniowe, aż po upośledzenie połykania i zaburzenia poznawcze. Potrzeba fizjoterapii jest tym większa, że setki zakażonych to osoby w podeszłym wieku, chorujące już wcześniej. Pomimo, że infekcję mają już za sobą, wciąż odczuwają jej skutki, takie jak: przewlekłe zmęczenie, problemy z oddychaniem wynikające z uszkodzenia płuc, obniżenie tolerancji wysiłku, osłabienie siły mięśniowej (w tym osłabienie mięśni oddechowych), zaleganie wydzieliny, a także dolegliwości sercowo-naczyniowe. Ozdowieńcy narażeni są również na zaburzenia neurologiczne i psychiczne, takie jak lęk, depresja czy

zespół stresu pourazowego. Na powikłania skarżą się nie tylko osoby, które były hospitalizowane i miały ciężki przebieg choroby, ale również te, które przeszły zakażenie łagodnie lub bezobjawowo. Stąd tak istotne jest wczesne wdrożenie działań naprawczych, kluczowa w tym przypadku jest fizjoterapia. Powinna być ona zapewniona już na wczesnym etapie po przejściu zakażenia, ale nie ma przeciwwskazań aby rozpocząć ją w każdym czasie, niezależnie od tego czy chory przeszedł COVID-19 kilka tygodni wcześniej czy też kilka miesięcy wstecz. Rehabilitacja pacjentów po przebytych zachorowaniach pomoże m.in.:

- Poprawić kondycję,
- Złagodzić duszność,
- Wzmocnić siłę mięśni,
- Usprawnić równowagę i koordynację ruchową,
- Poprawić sprawność umysłową,

— Zredukować stres i poprawić nastrój,

— Wzmocnić pewność siebie,

— Odzyskać energię.

Przede wszystkim przywróci prawidłową funkcję i strukturę płuc, żeby nie doszło do zmian strukturalnych i utrwalonych zwłóknień w płucach.

Rehabilitacja opierać się będzie na wykorzystywanych obecnie modelach fizjoterapii oddechowej. Kwalifikacja pacjentów do poszczególnych modeli zostanie przeprowadzona po testach wysiłkowych lub podczas kilkuminutowego marszu.

— Decyzję o uruchomieniu w naszym Szpitalu rehabilitacji po COVID-19 podjęliśmy po sygnale zgłoszonym przez lek. med. Jadwigę Łabacką-Baran z Poradni Gruźlicy i chorób Płuc, która zaalarmowała wszystkich pacjentów przyjmowanych w poradni, to chorzy po przebytych COVID-19 z widocznymi powikłaniami po zakażeniu koronawirusem – mówi Iwona Orkiszewska, Dyrektor Powiatowego Szpitala w Iławie. Taką potrzebę zgłosiliśmy do Narodowego Funduszu w Olsztynie, niestety aktualnie Fundusz nie podpisuje umów na taki produkt jak „ambulatoryjna rehabilitacja pulmonologiczna” ze względu na fakt, że

Fot. iStock

w rozporządzeniu Ministra Zdrowia nie został ujęty pakiet takich świadczeń. Mimo to, biorąc pod uwagę fakt, że pacjentów potrzebujących tego rodzaju wsparcia zgłasza się do nas coraz więcej, zdecydowaliśmy że rozpoczniemy od 1 marca rehabilitację w ramach istniejącej umowy z zakresu fizjoterapii, nie czekając na dodatkowe finansowanie z NFZ – dodaje Dyrektor Orkiszewska. Posiadamy ku temu możliwości zarówno lokalowe, jak i personalne, mamy wykwalifikowanych i doświadczonych fizjoterapeutów, także takich, którzy już zostali przeszkoleni z zakresu rehabilitacji pacjentów po COVID-19.

Zabiegi wykonywane w ramach rehabilitacji dla osób po przebytej chorobie COVID-19 będą finansowane ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia i wykonywane na podstawie skierowania.

Skierowanie na rehabilitację wystawia lekarz ubezpieczenia zdrowotnego, co w praktyce oznacza że uprawniony do wystawienia skierowania jest np. lekarz rodzinny czy lekarz specjalista z poradni. Na skierowaniu konieczny jest zapis: „pacjent po COVID-19”

To lekarz kierujący decyduje i ocenia czy pacjent kwalifikuje się do rehabilitacji. Przeciwwskazaniem jest brak

samodzielności w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego.

Na rehabilitację po przebytej chorobie COVID-19 tworzona będzie od marca 2021 r. nowa kolejka oczekujących, poza aktualną kolejką na zabiegi rehabilitacyjne.

Aby zarejestrować się na zabiegi pacjent powinien skontaktować się z personelem Działu Fizjoterapii Powiatowego Szpitala w Iławie, który mieści się w ośrodku rehabilitacji (budynek oznaczony literą I) osobiście lub telefonicznie pod numerem telefonu 89 644 96 29, od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00-15:00.

Sport i kultura — moje życiowe pasje

Najmilej jednak wspominał mecze rozgrywane przez reprezentację Polski na Stadionie Śląskim w Chorzowie. Debiutowałem w roli widza będąc na meczu (jako młody chłopak) Polska – Hiszpania w 1959 roku. W ekipie gości same gwiazdy głównie Realu Madryt – Di Stefano, Suarez, Gento. Wygrali goście 4:2. W kolejnych latach byłem na meczach eliminacji do Mistrzostw Świata z: Anglią w 1973 r. wygranym przez Polaków 2:0, z Holandią, z Belgią. Byłem obecny na niezwykle interesującym półfinałowym meczu Górnika Zabrze z AS Roma na Stadionie Śląskim w 1970 r. Był to mecz rewanżowy. W Rzymie remis 1:1, rewanż w Chorzowie – od 9min. Włosi prowadzili 1:0, w 90 min rzut karny dla Górnika. Wykonawcą rzutu Włodzimierz Lubański 120 tys. widzów na stadionie miliony przed telewizorami – remis 1:1. Dogrywka 2:2. Trzeci mecz w Strasbourgu również remis 1:1 po dogrywce losowanie - rzut monetą i Górnik w Finale PZP z Manchesterem City.

R.J.: To musiało być ogromne przeżycie...

Ten trójmeczek dostarczył widzom bardzo dużo emocji i przeszedł do annałów europejskiego futbolu. Na śląskim gigancie miałem okazję oglądać na żywo legendarnego Pele, który grał w FC Santos z reprezentacją Polski. Oglądałem na żywo zakończenia etapu Wyścigu Pokoju z metą na Stadionie Śląskim. W latach 70-tych chodziłem na mecze siatkówki I-ligowego Płomienia Miłowice.

R.J.: Wszyscy, którzy Pana znają, wiedzą że jest Pan osobą wszechstronną. Co, poza sportem jest dla Pana ważne?

Mieszkając w Sosnowcu zadbałem również o strawę duchową uczestnicząc w wielu wydarzeniach kulturalnych w latach 60-tych i 70-tych. Chodziłem na występy wielu zespołów muzycznych i rozrywkowych: „Czerwono-Czarni”, „Niebiesko-Czarni”, „Trubadury”, „Skaldowie”. Byłem na koncertach zespołu jazzowego Zygmunta Wicharego z Carmen Moreno i Bogusławem Wyrobkiem – solistami, Zespołu Gitar Hawajskich „Marimba” Jana Ławrusiewicza, „Tercetu Egzotycznego”. Byłem także na koncertach wielu znakomitych artystów tamtego okresu: Ireny Santor, Marii Koterbskiej, Haliny Kunickiej, Heleny Majdaniec, Katarzyny

Sobczyk, Anny German, Ewy Demarczyk, Maryli Rodowicz, Anny Jantar i Lili Ivanowej, Jerzego Polomskiego, Czesława Niemena, Marka Grechuty. Oglądałem występy kabaretowe (Kabaret „Tey” Zenona Łaskowika), popisy parodystów: Bolesława Gromnickiego, Andrzeja Bychowskiego, Waldemara Ochni, Pawła Dłużewskiego, satyryka Mariana Załuckiego i wielu innych.

R.J.: Imponująca lista znanych i cenionych artystów. Z naszych rozmów wiem, że jest Pan również wielkim fanem kina.

Jestem i byłem wielkim miłośnikiem kina. W latach 60-tych i 70-tych nie opuściłem żadnego ciekawego filmu kina światowego i oczywiście rodzimej produkcji. Oglądałem wiele znakomitych filmów amerykańskich dziś zaliczanych do klasyki kina, filmy Hitchcocka, westerny, komedie. Duże wrażenie na mnie zrobiły również filmy włoskie, francuskie, radzieckie. Byłem również na wielu znakomitych filmach polskich: „Kanał”, „Nóż w wodzie”, „Pokolenie”.

R.J.: Kiedy przyjechał Pan do Iławy i czym Pan się wtedy zajmował?

Sytuacja rodzinna spowodowała, że w roku 1978 przyjechałem do uroczej Iławy, gdzie mieszkałem do dzisiaj. Oprócz pracy zawodowej od samego początku zacząłem się intensywnie interesować sportem w Iławie. Podjąłem współpracę z „Gazetą Olsztyńską” publikując informacje sportowe z Iławy, Ostródy, Morąga, Lubawy, ale nie tylko. Oprócz relacji sportowych ze spotkań w połowie lat 80-tych prowadziłem spikerkę na meczach „Jeziorka” w Iławie. W sezonie 1994/95 drużyna iławska uzyskała upragniony awans do II ligi.

R.J.: Z tego co mi wiadomo był Pan również współtwórcą lokalnej prasy

W latach 90-tych zaczęły ukazywać się w Iławie tygodniki Nasz Tygodnik Iława, później Kurier Iławski w których byłem członkiem zespołu redakcyjnego. Organizowane były Plebiscyty na najlepszych sportowców wspólnie z Radiem WA-MA. W drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych prowadziłem w powyższej rozgłośni audycję sportowy tydzień.

R.J.: Znany jest Pan również z przeprowadzonych wywiadów z legendami sportu. Jak do tego doszło?

Po awansie Jeziorka do II ligi zaczęli przyjeżdżać do Iławy znani dziennikarze, z którymi prowadziłem rozmowy: Włodzimierz Szaranowicz – Kierownik Działu Sportowego TVP, Jerzy Mrzyglód – znany komentator sportowy, Krzysztof Bazylow – „Przeгляд Sportowy”, Wojciech Gorczyca „Sport” oddział krakowski, Krzysztof Jagiello z „Tempa” krakowskiego.

Podczas pobytu w Krakowie na meczu z „Wawelem” miałem okazję poznać legendarnego polskiego piłkarza Włodzimierza Lubańskiego. Prowadziłem również przez dwa sezony mecze I-ligowego Stomilu Olsztyn i II ligowego Finishparkietu Nowe Miasto Lubawskie. Do prowadzenia spotkań piłkarskich spiker powinien posiadać stosowne uprawnienia. Posiadam licencję spikera widowisk sportowych uprawniającą do prowadzenia spotkań: Ekstraklasy, I, II, III ligi oraz niższych klas rozgrywkowych PZPN.

Oprócz relacji sportowych na łamach prasy lokalnej (Gazeta Iławska, Kurier Iławski) poruszałem również problematykę kulturalną - wywiad z Michałem Jagiello-Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Wywiad z Tadeuszem Ściborem-Rylskim wiceministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, który gościł w 2000 roku w Siemianach.

R.J.: W Pańskim bogatym życiorysie szczególne miejsce zajmuje również kultura.

Mieszkając w Iławie uczestniczyłem w wielu wydarzeniach kulturalnych. Od 1994 roku uczestniczyłem prawie we wszystkich koncertach na Festiwalu Jazzu Tradycyjnego „Złota Tarka” w Iławie. Byłem na wszystkich edycjach Festiwalu „Nad Jeziorkiem”, który odbywa się lipcu w Siemianach.

W roku 1990 rozpocząłem pracę Gminnym Ośrodkiem Kultury w Lasecznie jako animator kultury i sportu. W całej gminie w świetlicach i w szkołach prowadziłem różnego typu imprezy kulturalne w większości dla młodzieży szkolnej. Główny jednak nacisk w swojej działalności zawodowej w GOK-u położyłem na organizowanie różnego typu imprez sportowych. Wśród rozlicznych obowiązków w połowie lat 90-tych redagowałem dwutygodnik „Nowiny Gminy”, w którym informowaliśmy

Na zdjęciu od lewej: Przewodniczący Rady Gminy Iława Roman Piotrowski, Zasłużony dla Gminy Iława Zdzisław Patola, Wójt Gminy Iława Krzysztof Harmaciński oraz Wicewojewoda Warmińsko-Mazurski Sławomir Sadowski.

społeczeństwo gminy Iława o najważniejszych rzeczach dotyczących mieszkańców i ich codziennych problemach. W drugiej połowie lat 90-tych byłem członkiem zespołu redakcyjnego, wspólnie z Maciejem Rygielskim, Sławomirem Radziszewskim, Stefanem Gurzyńskim, Zbigniewem Lipskim realizowaliśmy programy Iławskiej Telewizji Informacyjnej prezentowanej mieszkańcom Iławy (Telewizja Kablowa) przez Spółdzielnię Mieszkańców „Praca”.

R.J.: Był to okres wzmożonego rozwoju sportu w Gminie Iława, co przełożyło się na liczne sukcesy.

W 1998 roku nastąpił spory rozwój sportu w gminie. W roku 1999 Wójt Krzysztof Harmaciński odebrał statuetkę za zajęcie II miejsca we Współzawodnictwie Sportowym Gmin. W roku 2000 usankcjonowano prawnie działalność GZ LZS w Iławie. Od tego czasu na terenie gminy organizowałem wspólnie z działaczami LZS coraz więcej różnego rodzaju imprez sportowych.

W kolejnych latach sportowcy gminy odnosili coraz większe sukcesy na szczeblu powiatu, województwa i kraju. Przez kilkanaście lat Gmina Iława zajmuje miejsca w ścisłej czołówce województwa (najczęściej I i II lokaty).

R.J.: Pańska działalność na rzecz rozwoju sportu również została doceniona...

Przez cały okres działalności na rzecz rozwoju sportu gminnego uczestniczyłem w wielu szkoleniach organizowanych przez Krajowe Zrzeszenie LZS w Warszawie i Warmińsko-Mazurskie Zrzeszenie LZS w Olsztynie. W szkoleniu w Elku w latach 90-tych i w Lubawie w latach 2000 uzyskałem tytuł „Organizatora Imprez Sportowych dla dzieci i młodzieży”.

W uznaniu za wkład pracy w rozwój sportu zostałem

uhonorowany: Brązowym Medalem „Za zasługi dla sportu” (resortowe Ministerstwo Sportu), „Laurem Gminy Iława”, Honorową Odznaką „Za zasługi dla województwa warmińsko-mazurskiego” (w 2015 r.), „Zasłużony dla Gminy Iława” (2016 r.), „Pasjonat Sportowej Polski (2018 r.), Złotą Odznaką „Zasłużony działacz LZS”, Medalem 65-lecia i „70-lecia LZS na Warmii i Mazurach”. Zostałem również odznaczony Brązową, Srebrną oraz Złotą Odznaką LZS, Złotą Honorową Odznaką LZS. Ponadto otrzymałem odznaczenie państwowe: Brązowy Medal „Za zasługi dla obronności kraju”.

R.J.: Jest Pan także zapalonym brydżystą...

Ponad 25 lat uczestniczyłem w turniejach Brydża Sportowego organizowanego w Iławie, Olsztynie, Ostródzie, Morągu, Nidzicy, Lubawie. Występowałem przez kilka sezonów w drużynach „Impasu” Lubawa w rozgrywkach klasy okręgowej i III ligi w Brydżu Sportowym.

R.J.: Jest Pan znany sportowcem i działaczem.

Działalem i działam społecznie. Byłem członkiem Naczelnej Organizacji Technicznej, Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego (Sosnowiec). W SP 2 w Iławie byłem przez 7 lat Przewodniczącym Komitetu Rodzicielskiego Szkoły, Członkiem Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Iławskiej. Od 15 lat jestem członkiem Stowarzyszenia Łącznicy Nasz Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania, a przez 2 kadencje członkiem Rady tego Stowarzyszenia, Z-cą Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Powiatowego Stowarzyszenia LZS w Iławie. Jestem członkiem klubu Rodzina Jeziorka.

R.J.: Dziękuję za rozmowę i w imieniu naszych czytelników życzę Panu dużo zdrowia i wszystkiego dobrego.

Wywiad przeprowadził Robert Jankowski, UG w Iławie.

W tym wydaniu „Życia Powiatu Iławskiego” prezentujemy postać Zdzisława Patolę – dziennikarza, działacza sportowego, społecznika, wieloletniego Sekretarza Gminnego Zrzeszenia LZS, Zasłużonego dla Gminy Iławy. Jego życie można podzielić na dwa etapy. Urodził się w Sosnowcu, gdzie spędził dzieciństwo, młodość i część dorosłego życia. Natomiast dalszą część życia spędza w Iławie.

Robert Jankowski: Nie jest tajemnicą, że sport, a w szczególności Piłka Nożna jest w Pana życiu bardzo ważny. Jak to się zaczęło?

Największą moją pasją sportową jest piłka nożna, ale nie tylko. Interesuję się również siatkówką, tenisem stołowym, tenisem ziemnym, lekkoatletyką i kolarstwem. Przez 7 lat grałem w III-ligowym klubie Polonia Sosnowiec. Niestety kontuzja kolana położyła w owych czasach kres mojej karierze piłkarskiej jako zawodnika. Pozostała mi rola baczno obserwatora zmagani piłkarzy Zagłębia Sosnowiec. Uczestniczyłem prawie we wszystkich meczach na własnym boisku, ale również w spotkaniach wyjazdowych.

R.J.: To musiał być fascynujący okres w Pana życiu. Z pewnością poznał Pan wtedy wielu sławnych ludzi?

W Warszawie poznałem Bogdaną Łazukę, który był i jest wielkim kibicem stołecznego zespołu, oraz Jerzego Holubę – sędziego klasy międzynarodowej. Chodziłem również na mecze z udziałem drużyn III ligowych z Sosnowca. Najwięcej emocji mieli razem ze mną sympatycy futbolu na Śląsku i w Zagłębiu oglądający pojedynki derbowe Zagłębia Sosnowiec z Górnikiem Zabrze, Ruchem Chorzów, Polonią Bytom, Szombierkami Bytom. Na mecze z udziałem tych drużyn na Stadion Ludowy w Sosnowcu przychodziło 30, 40 tysięcy widzów! Teraz na mecze ekstraklasy przychodzi zdecydowanie mniej widzów.

R.J.: Które z tych wydarzeń najbardziej utkwiły Panu w pamięci?

AKTUALNOŚCI Z GMINY IŁAWA

Wójt Gminy Iława Krzysztof Harmaciński i właściciel firmy Usługi Ziemi Beata Szczepańska

LOKALNE DROGI BĘDĄ REMONTOWANE

W dniu 5 stycznia 2021 r. Wójt Gminy Iława Krzysztof Harmaciński podpisał dwie umowy.

Pierwsza dotyczyła bieżącego utrzymania dróg gminnych w roku 2021: Część I – „Naprawa, remonty i bieżące utrzymanie dróg gruntowych, żuźlowych, tłuczniowych i utwardzonych oraz chodników na terenie Gminy Iława”. Wykonawcą jej będzie firma Roboty Ziemi, Roman Czuczko, która została wyłoniona w drodze rozstrzygnięcia przetargu nieograniczonego.

Druga umowa dotyczyła bieżącego utrzymania dróg gminnych w roku 2021: Część II – „Profilowanie dróg gminnych nie utwardzonych oraz zagęszczanie dróg gminnych nie utwardzonych po profilowaniu na terenie Gminy Iława w roku 2021”. Wykonawcą jej będzie firma Usługi Ziemi, Beata Szczepańska, która została wyłoniona w drodze rozstrzygnięcia przetargu nieograniczonego.

Obie umowy obowiązują do końca roku 2021.

GMINA PRZEBUDUJE DROGI. SPRAWDŹ W KTÓRYCH MIEJSCOWOŚCIACH

9 lutego br. Wójt Krzysztof Harmaciński podpisał trzy umowy dotyczące przebudowy i regeneracji dróg gminnych. W 2021 roku gmina przeznaczy na ten cel prawie 377 tysięcy złotych.

Dwie pierwsze umowy zostały podpisane z właścicielem firmy „Mar-Dar” Marianem Tompalskim, a termin ich realizacji ustalono na 30 lipca br. Trzecia natomiast z właścicielem przedsiębiorstwa „Mar-Dar” Pawłem Łapkiewiczem, a termin realizacji tej umowy został ustalony na 30 czerwca br.

W ramach umów zostaną przebudowane drogi gruntowe poprzez stabilizację mechaniczną kruszywem łamanym i utwalenie powstałej nawierzchni emulsją asfaltową modyfikowaną i grysami. Przebudowane zostaną drogi: ul. Ogrodowa i ul. Szkolna w Rudzienicach, w Wiekielec oraz droga w Ząbrowie. Drogi w Wilczanach, Frednowach, Kwirach oraz w Kaldunach zostaną zregenerowane.

Drogi wymagające naprawy powierzchni bitumicznej zostaną wyremontowane „Remon-

terem”. Wykonawcy zadań zostali wyłonieni w drodze przetargu nieograniczonego.

TRWA PRZEBUDOWA I REMONT SZKOŁY W LASECZNI

Bardzo ważnym priorytetem rozwojowym gminy jest oświata. Od wielu lat Gmina Iława konsekwentnie poprawia jakość bazy obiektów szkolnych. 27 października ub.r. została podpisana umowa na przebudowę i remont Szkoły Podstawowej w Lasecznie. Inwestycja ta była długo oczekiwana przez mieszkańców Laseczna. Na ten cel Wójt Gminy pozyskał dotację z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.

Mimo zmiennej pogody roboty budowlane przebiegają zgodnie z przyjętym harmonogramem. Obecnie trwają prace przy ocieplaniu budynku i budowie dachu. Wewnątrz trwają roboty rozbiórkowe oraz prace z branży elektrycznej oraz sanitarnej.

Inwestycja obejmuje: wymianę pokrycia dachowego wraz z obróbkami i rynnowaniem, wymianę stolarki drzwiowej i okiennej, docieplenie budynku wraz z wykonaniem nowej elewacji,

wykonanie podjazdu dla osób niepełnosprawnych, przebudowę i remont bryły C wraz z przyłączami wodno-kanalizacyjnymi oraz elektroenergetycznymi, przebudowę i remont bryły A i B, zagospodarowanie terenu działki, tj. budowę dróg, parkingów, ogrodzenia, zabudowa śmietnika oraz terenów zielonych. Zamontowane zostaną również pompy ciepła i instalacja fotowoltaiczna.

Właściciel firmy Mar-Dar Marian Tompalski, Wójt Gminy Iława Krzysztof Harmaciński i Skarbnik Gminy Iława Marlena Baranowicz-Rak

Remontowana Szkoła Podstawowa w Lasecznie

Wartość całkowita zadania wyniesie prawie 2 800 tys. zł, z czego 1 mln 60 tys. zł będzie pochodzić z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. Inwestycja zostanie ukończona 31 października 2021 roku.

JEST JUŻ NOWY AUTOBUS DLA GOPS-U

„Likwidacja barier transportowych – zakup samochodu typu autobus do przewozu niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Iława” to nazwa projektu, na który Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymał dofinansowanie z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W ramach projektu GOPS zakupił autobus 18 miejscowy z możliwością przewozu 2 osób niepełnosprawnych na wózkach. Autobus wyposażony jest w rampę najazdową, pasy inwalidzkie, biodrowe, szyny oraz wzmocnienia podłogowe. Wartość pojazdu wyniosła 192 900 zł, z czego z dofinansowania to ponad 115 tysięcy złotych.

Celem projektu jest wyrównanie szans osób niepełnosprawnych z terenu Gminy Iława w dostępie do edukacji, rehabilitacji oraz uczestnictwa w życiu społecznym. Dzięki tej formie wsparcia osoby niepełnosprawne mają stały dostęp do usług społecznych dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb.

WSPIERAJ SENIORA

Realizowany program „Wspieraj Seniora” na rok 2021 r. jest kontynuacją działań podjętych w 2020 r. przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie. Program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej skierowany jest do osób starszych w wieku 70+ i więcej oraz osób poniżej 70 roku życia, którzy pozostaną w domu w związku z zagrożeniem zakażenia się COVID-19.

W ubiegłym roku ze wsparcia skorzystało 25 osób w wieku 70+ oraz 5 osób poniżej 70 r.ż. Usługa wsparcia polega w szczególności na dostarczeniu zakupów obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze, środki higieny osobistej czy leki. Senior może również skorzystać ze wsparcia w zakresie załatwienia spraw urzędowych. Od stycznia 2021 r. w realizację działań zaangażowanych jest ośmiu pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iławie. W styczniu z tej formy wsparcia skorzystało kolejnych 6-ciu mieszkańców Gminy Iława. Osoby chętne do skorzystania z pomocy mogą zgłaszać się zarówno na utworzoną infolinię w ramach Solidarnościowego Korpusu Wsparcia Seniorów (tel. 22 505 11 11) jak i bezpośrednio do pracowników GOPS Iława (89 644 30 47).

Zakupiony nowy autobus dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

DZIAŁANIA GMINY W WALCE Z COVID-19

Projekt „Działania profilaktyczne w walce z Covid-19 w gminie Iława” był realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014 -2020. W ramach projektu podjęto działania profilaktyczne i zapobiegawcze prowadzące do

wstrzymania rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 wśród pracowników GOPS, klientów oraz osób starszych. Wsparciem objęto 70 osób z 4 podmiotów (GOPS w Iławie, Klub Seniora w Ławicach, Lasecznie i Klub Senior + w Nowej Wsi). W ramach działań doposażono stanowiska pracy i ww. podmioty w: maseczki jednorazowe (700

szt.), gogle ochronne (100 szt.), przyłbice ochronne (100 szt.), rękawiczki ochronne (30 op. po 100 szt.), fartuchy ochronne jednorazowe (100 szt.), kombinezony ochronne (20 szt.), płyny do dezynfekcji rąk (150 l), płyny do dezynfekcji powierzchni (150 l), maty dezynfekujące (10 szt.), lampy dezynfekujące (3 szt.), termometry bezdotykowe (7

szt.), środki opatrunkowe (4 zestawy), płyn do dezynfekcji ran (6 szt.), stojące dezynfektory do rąk (4 szt.), urządzenia do ozonowania (3 szt.).

Wartość całego projektu wyniosła 41 537 zł (w tym wkład własny 2 100 zł). Realizacja projektu odbywała się w okresie od 01.10.2020 r. do 31.01.2021r.

Opracował: Robert Jankowski, UG Iława

Zakupione w ramach projektu środki ochronne

Drogi Mieszkańki i Mieszkańcy Iławy, w tym numerze chciałbym zwrócić Waszą uwagę na kwestię czystości i porządku w naszym mieście. Pragnę w tym temacie zwrócić Waszą uwagę po pierwsze na kwestię prawidłowej segregacji odpadów, a po drugie na ład w przestrzeni miejskiej. Właściwa segregacja odpadów to temat niezwykle ważny, dlatego w ramach przypomnienia publikujemy ulotkę informacyjną. Można znaleźć w niej odpowiedzi na wiele pojawiających się dylematów, np. gdzie powinien trafić dany odpad. Porządek w przestrzeni miejskiej z kolei to m.in. podjęcie decyzji o budowie kilku ulic w mieście, które od dawna wymagały poprawy. Zdamy sobie sprawę, że takich miejsc w Iławie jest zdecydowanie więcej, a przed nami jeszcze sporo pracy. Wierzę jednak, że każdy z tych małych kroków jest niezwykle ważny i przeloży się na konkretne korzyści dla wielu iławian. Mówiąc o porządkowaniu przestrzeni mam na myśli także zadania związane z uzbrojeniem terenów przeznaczonych pod zabudowę wielorodzinną. Budownictwo mieszkaniowe w naszym mieście wciąż się rozwija, dlatego jako miasto chcemy stwarzać mu sprzyjające warunki. Ważnym tematem tego wydania jest także wykonanie projektu miejskiego żłobka oraz schroniska dla osób bezdomnych z noclegownią i ogrzewalnią. Oba obiekty są potrzebne w Iławie, w związku z tym podjęliśmy pierwsze kroki, aby mogły one powstać

i służyć mieszkańcom poprawiając ich komfort życia. Chciałbym też zwrócić Państwa uwagę na nową imprezę w mieście, która jeśli wszystko pójdzie po naszej myśli, odbędzie się w lipcu podczas Dni Iławy. Armagedon Active to wymagające wydarzenie sportowe, którego jeszcze nie było nad Jeziorakiem, a które mam nadzieję, spotka się pozytywnym przyjęciem i znajdzie w Iławie swoich zwolenników. Życzę miłej lektury!

Burmistrz Iławy
Dawid Kopaczewski

Inwestycje w mieście

POWSTAJE PROJEKT MIEJSKIEGO ŻŁOBKA

Obecnie trwają prace projektowe wykonania dokumentacji budowy żłobka miejskiego w Iławie, który miałby powstać na ulicy 1 Maja na terenach po Warsztatach Terapii Zajęciowej. Projekt przewiduje utworzenie 4 oddziałów dla dzieci w wieku od 1 do 3 lat, kuchni z pełnym zapleczem technologicznym obsługującym cały żłobek, wózkownię, pomieszczenia socjalne dla pracowników kuchni oraz opiekunek dla dzieci, pomieszczenia administracyjne dla dyrektora, pomieszczenie dla pielęgniarki, zaplecze magazynowe i porządkowe, pomieszczenie dla konserwatora, pomieszczenie pełniące funkcje pralni i suszarni wraz z wyposażeniem obiektu. Ponadto w dokumentacji znajdują się miejsca parkingowe, plac zabaw

Drugi żłobek miejski ma powstać na terenach po Warsztatach Terapii Zajęciowej na ul. 1 Maja

i zieleni. Koncepcja, której autorem jest Przedsiębiorstwo Projektowo - Budowlane „EKO-BUD” s.c. z siedzibą w Dmosin powstanie do 30.06.2021r. Koszt jej wykonania to 71 955 zł brutto.

SCHRONISKO DLA BEZDOMNYCH Z NOCLEGOWNIĄ I OGRZEWALNIĄ

Burmistrz Dawid Kopaczewski podpisał umowę na wykonanie dokumentacji budowlanej i wykonawczej budowy obiektu, który zapewni opiekę dla osób bezdomnych w naszym mieście. Zgodnie z umową schronisko o powierzchni użytkowej ok. 400-600

m2 dla 30 osób wraz z ogrzewalnią dla 10 osób i noclegownią dla 4 osób ma powstać w rejonie ulicy Wojska Polskiego. Cały teren zostanie zaopatrzonej w niezbędną infrastrukturę komunikacyjną i oświetleniową. Wykonawcą projektu będzie firma Powersun Sp. z o. o. z Lublina za kwotę nieco ponad 182 tys zł.

NADRABIAMY ZALEGŁOŚCI!

Z początkiem lutego rozstrzygnięto przetargi i podpisano umowy na budowę ulicy Poziomkowej, Radomskiej oraz drogi dojazdowej do budynków na ulic Wyszyńskiego. - Zdamy sobie sprawę z faktu, że mieszkańcy tych ulic stanowczo za długo musieli czekać na komfortowe drogi. Mogło się nawet wydawać, że to zapomniane przez wszystkich rejony Iławy. To nieprawda. Staramy się sukcesywnie remontować lub budować drogi, tam, gdzie ich stan tego wymaga. Wszystko oczywiście w miarę możliwości finansowych - wyjaśnia burmistrz Dawid Kopaczewski. Na budowę każdej z ulic podpisano oddzielne umowy. Budowę drogi Poziomkowej (za kwotę 154.033,40 zł) oraz Radomskiej (za kwotę 363.906,69 zł) zajmie się firma BRUK-

-DRÓG Piotr Kruk z Kisielic, z kolei budowę drogi dojazdowej do budynków przy ulicy Wyszyńskiego 23 A-C i 25 A wykona firma NPB Leszek Moczadło z Nowego Miasta Lubawskiego za kwotę 108 240 zł.

Ulica Poziomkowa już wkrótce się zmieni

Prawidłowa segregacja odpadów

Właściwa segregacja odpadów dotyczy nas wszystkich bez względu na to, gdzie mieszkamy. Dlatego tak ważne jest, aby każdy z nas stosowa-

wał się do zasad selektywnej zbiórki odpadów dla dobra własnego, pozostałych mieszkańców, wspólnego środowiska a także własnej kieszeni!

IŁAWA inspiruje

...i segreguje

SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

	<p>WRZUCAMY:</p> <p>gazety, książki w miękkich okładkach lub po usunięciu twardych, katalogi, prospekty, tekturę, worki papierowe, papier pakowy, ścinki drukarskie.</p>	
	<p>WRZUCAMY:</p> <p>puste butelki plastikowe po różnych napojach, puste butelki plastikowe po kosmetykach i środkach czystości, plastikowe opakowania po żywności, plastikowe koszyki po owocach, folie i torebki z tworzyw sztucznych, czyste kanistry plastikowe, opakowania wielomateriałowe po mleku i napojach, opakowania stalowe i aluminiowe, styropian opakowaniowy.</p>	
	<p>WRZUCAMY SZKŁO OPAKOWANIOWE:</p> <p>butelki szklane, słoiki, szklane opakowania po kosmetykach.</p>	
	<p>WRZUCAMY TU ODPADY, KTÓRYCH NIE DA SIĘ WYSEGREGOWAĆ:</p> <p>pampersy, artykuły higieniczne, art hig. zmywaki, gąbki, paragony, stara odzież, obuwie, szmaty, kości, włosy, butelki po oleju spożywczym, rękawiczki ochronne lateksowe, opakowania typu spray, brudne opakowania styropianowe, zatluszczony papier, rozbite szyby, lustra, ceramika, kryształ, fajans, porcelana, naczynia, żaroodporne, odchody zwierząt domowych.</p>	
	<p>WRZUCAMY:</p> <p>obierki warzyw i owoców, skorupki jajek, lupiny orzechów, resztki produktów mlecznych, fusy po kawie, herbacie razem z papierowym filtrem, stary chleb, zwiędłe kwiaty cięte i doniczkowe wraz ze starą ziemią, produkty pochodzenia roślinnego, skoszona trawa, liście, ścięte gałęzie drzew i krzewów.</p>	

www.ilawa.pl
fb @SegregujeMy

Dwie atrakcyjne działki na sprzedaż!

W ogłoszeniach miejskich do zbycia pojawiły się dwie, atrakcyjne działki na sprzedaż

DANE O NIERUCHOMOŚCI
 POWIERZCHNIA: **0,2458 ha**, nr 10-259
 zabudowana bud. mieszkalno-usługowym i gospodarczym
 PRZEZNACZENIE W MIEJSCOWYM PLANIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO:
 TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ WIELORODZINNEJ Z USŁUGAMI NIEUCIĄŻLIWYMI

CENA WYWOŁAWCZA:
570.000 zł

ULICA WYSZYŃSKIEGO 47
 więcej informacji: www.ilawa.pl i bip.umilawa.pl

DANE O NIERUCHOMOŚCI
 POWIERZCHNIA: **0,3233 ha**,
 nr 8-1/26, 1/27, 1/28, 1/29, 1/30
 zabudowana bud. użytkowym
 PRZEZNACZENIE W MIEJSCOWYM PLANIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO:
 TERENY USŁUG NIEUCIĄŻLIWYCH

CENA WYWOŁAWCZA:
2.235.000 zł

ULICA BRONIEWSKIEGO 3
 więcej informacji: www.ilawa.pl i bip.umilawa.pl

WSPIERAMY ROZWÓJ BUDOWNICTWA MIESZKANIOWEGO

W ostatnich latach obserwujemy bardzo dynamiczny rozwój budownictwa mieszkaniowego jednorodzinne oraz wielorodzinne. Widać to m.in. w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, w którym znalazło się wiele nowych obszarów do zabudowy. Bardzo istotnym czynnikiem podtrzymującym i jednocześnie stymulującym rozwój budownictwa jest

uzbrojenie tych terenów w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną. 9 lutego 2021 roku Burmistrz Miasta Iławy zawarł umowę z Firmą Usługowo-Handlową PROJSANIT z Iławy na opracowanie dokumentacji projektowej dotyczącej budowy sieci wodno-kanalizacyjnej w rejonie ulicy Zalewskiej. Wartość kontraktu to 81.549,00 zł brutto, w tym sama dokumentacja projektowa opiewa na wartość 77.121,00 zł brutto. Termin realizacji przewidziano do końca kwietnia 2022 roku.

ARMAGEDON ACTIVE W IŁAWIE!

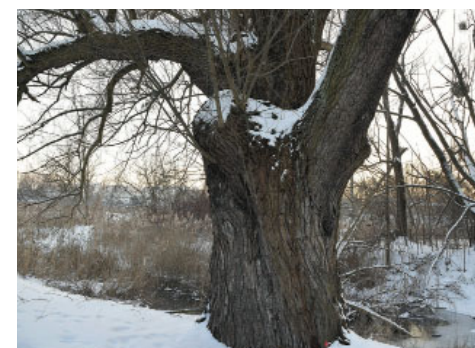

Armagedon Active to bieg ekstremalny, przełajowy z przeszkodami sztucznymi i naturalnymi, a zadaniem uczestnika biegu jest ukończenie go z jak najlepszym wynikiem. - Zawodnicy mogą pomagać sobie wzajemnie przy pokonywaniu przeszkód i działać zespołowo. Pierwsza, iławska edycja imprezy odbędzie się najprawdopodobniej 10 lipca podczas Dni Iławy, a jej start i metę przewidziano na Wyspie Młyńskiej - zapowiada burmistrz Dawid Kopaczewski. Trasa prowadzić ma nad rzeką Iławką w stronę ulicy Dąbrowskiego. Udział w Armagedonie to przeżycie, którego się nie zapomina! Więcej informacji imprezie i zapisy w wydarzeniu ARMAGEDON ACTIVE - IŁAWA na portalu Facebook.

POMNIK PRZYRODY NA WYSPIE MŁYŃSKIEJ?

Pod koniec ubiegłego roku do Urzędu Miasta w Iławie wpłynął wniosek jednej z mieszkanki o przyznanie wierzbie znajdującej się na terenie tzw. Wyspie Młyńskiej tytułu Pomnika Przyrody. Chodzi tu o wierzbę białą (łac. Salix alba), której obwód na wysokości 130 cm od ziemi wynosi aż 549 cm! Jak czytamy we wniosku: Teren Wyspy Młyńskiej objęty jest Obszarem Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy. Ustanowienie nowego pomnika przyrody na tym terenie znacząco podniosłoby rangę tego obszaru. Byłby to pierwszy pomnik przyrody na terenie całego miasta. Dodatkowym argumentem za jest fakt, że wierzba rośnie tuż przy trasie popularnego szlaku spływu kajakowego łączącego Jezioro Jeziorak z Drwęcą oraz przy stale rozbudowującej się trasie rowerowej. Byłaby to więc dodatkowa atrakcja turystyczna miasta. - Mimo tego, że według naszej oceny drzewo nie jest w najlepszej kondycji zdrowotnej, gdyż wewnątrz jego pnia rozpoczęły się już procesy rozkładu, to jest to egzemplarz bardzo cenny zasługujący na miano pomnika. Zanim to jednak nastąpi konieczne jest przeprowadzenie zabiegów pielęgnacyjnych- mówi Julia Bartkowska z Wydziału Utrzymanie Mienia Komunalnego. Według opinii eksperta, dendrologa z Sekcji Drzew Pomnikowych Polskiego Towarzystwa Dendrologicznego - Drzewo jest co prawda naruszone „zębem czasu”,

Czy wierzba na Wyspie Młyńskiej zostanie Pomnikiem Przyrody?

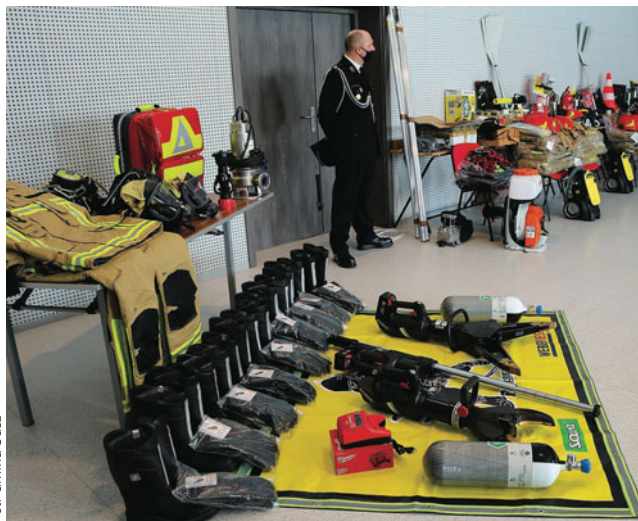
ale może żyć jeszcze wiele lat i powinno być objęte ochroną jako Pomnik Przyrody, ponieważ stanowi wartość kulturową i edukacyjną.

Proponowana nazwa dla wierzby to „Wierzba Młynarka”, która odwołuje się do podania lokalnego związanym z funkcjonowaniem na tym terenie młyna i postaci Młynarki. Na jej grobie, tuż przy rzece miało wyrosnąć drzewo, mocna i dorodna wierzba, która niesła żywność ziemi i dostatek okolicznym mieszkańcom.

O tym, czy rzeczywiście wierzba ta zostanie ustanowiona pomnikiem przyrody zdecydować radni miejscy podejmując stosowną uchwałę, którą burmistrz Dawid Kopaczewski zamierza przygotować już niebawem.

Serce do niesienia pomocy i nowy sprzęt

Fot. Gmina Susz

9 lutego 2021 r. przy udziale jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej z terenu gminy Susz oraz Burmistrza Krzysztofa Pietrzykowskiego, doszło do przekazania, na rzecz OSP, sprzętu strażackiego. Jego wartość przekroczyła 230 000 zł.

Na liście wyposażenia znalazły się, m.in. kombinезony bojowe z peł-

nym oprzyrządowaniem, urządzenia do uwalniania poszkodowanych z zakleszczonych aut oraz szereg innych narzędzi niezbędnych do profesjonalnego przeprowadzania akcji ratunkowych.

„Musimy ciągle trzymać rękę na pulsie, bo sprawny i nowoczesny sprzęt u strażaka to podstawa

jego działania. To również jego ochrona i każdy z nich musi wiedzieć, że go nie zawiedzie, gdy przekracza próg płonącego budynku. A reszta to serce do niesienia pomocy, ale tego naszej OSP nigdy nie brakowało i nie zabraknie” – tak skomentował przekazanie Krzysztof Pietrzykowski, Burmistrz Susza.

Wsparcie możliwe było dzięki zaangażowaniu Samorządu Gminy Susz oraz środków pozyskanych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, Funduszu Składowego Ubezpieczeń Rolniczych oraz najważniejszemu, bo oddolnemu wsparciu firm prywatnych.

9 lutego doszło do przekazania, na rzecz OSP, sprzętu strażackiego. Jego wartość przekroczyła 230 000 zł

Żłobek w Suszu – to już nikogo nie dziwi

Rok temu rozpoczęła działalność placówka Żłobka w Suszu. To nie był dobry czas na rozpoczęcie – pandemia nabierała tempa – ale byli przygotowani i na to. Dziś młodzi rodzice nie wyobrażają sobie już funkcjonowania bez ich wsparcia.

„To był bardzo ważny dzień dla Susza, czekaliśmy na ten żłobek obserwując ciągle rosnącą potrzebę społeczną. Wyjątkowy był też fakt udziału w otwarciu pana Sławomira Sadowskiego – wicewojewody Warmińsko-Mazurskiego. Daliśmy duży krok do przodu uzupełniając ofertę wychowawczo-edukacyjną o tą placówkę. A dziś, w dniu pierwszych urodzin Żłobka w Suszu, po prostu się cieszyć” – wspomina pani Lucyna Górnik – z-ca Burmistrza Susza i jednocześnie nadzorująca powstanie Żłobka oraz proces dofinansowa-

nia go kwotą blisko 360 000 zł z programu „Maluch+”.

Nowa placówka, jedyna taka w Suszu, została solidnie przygotowana do pełnionej funkcji. Trzydziestu maluchów korzysta z dwóch

sal i nowoczesnego placu zabaw, a posiłki przygotowywane są w specjalnym pomieszczeniu kuchennym opodwyższonym standardzie. Pozostaje tylko życzyć wielu lat spokojnej pracy.

3 Miting Pamięci Ireny Szewińskiej U14 i U16 z medalem w Suszu

Który z młodych sportowców nie marzy o czterokrotnej wizycie na podium podczas kolejnych czterech igrzysk olimpijskich, z łączną liczbą 7 medali, a przy tym, żeby zostać wybranym najlepszym sportowcem świata według United Press International. To o patronce toruńskich zawodów, które odbyły się 31 stycznia 2021 r. Nasi reprezentanci nie ulegli jednak presji rankingu – uznawanego za nieoficjalne, Halowe Mistrzostwa Polski – i pieczołowicie walczyli o wyniki. Optacilo się.

Hala Arena Toruń, 1180 zawodników z 118 klubów, 2 kategorie: dziewczęta oraz chłopcy U12, U14, i U16, a w każdej 21 konkurencji. Wśród nich zameldował się Andrzej Szyler, trener PZLA sekcji LA CSiR, ze swoimi zawodnikami: Paulina

Skrzyniarz U16 bieg na 300 m (wynik 45.48 s.), Martyną Górnik U14 skok w dal (wynik 3.83 m), Michałem Palińskim U-16 bieg na 1000 m (wynik 3:21.15), Zuzanną Siecińską U-14 skok w dal (wynik 3.61 m), Alicją Iwanow U-14 bieg na 60 m (wynik 9.87 s.), Kingą Barica U-14 bieg na 600 m (wynik 2:09.61) oraz Amelią Furmańską U-16 bieg na 300 m. Była wśród nich również Emilia Kaca, dzięki której me-

dal toruńskich zawodów zawodował do Susza – U-14 600m wynik 1:46.03 ibraz. Znaszemy województwa punktowały tylko 3 miasta: Lubawa (4 medale), Olsztyn (3 medale) i Susz (!). Po zawodach trener podkreślił dzielną postawę zawodników oraz pochwalił zaangażowanie suskiego środowiska sportowego. A o naszych zawodnikach z pewnością usłyszymy jeszcze nie raz. Gratulujemy!

Suskie Mity

Chcemy tego czy nie chcemy wielu z nas żyje dziś tematem wirusa, szczepionek, właściwości maseczek, 5G i niebezpieczeństwa związanego z antenami i tak dalej. Wychowany w małym miasteczku, w którym wszyscy się znają, przynajmniej z grubsza, zastanawiam się w jakim stopniu tematy z wielkiego świata zastępują nam to, co dzieje się za oknem i za płotem? Oczywiście, że nie zastępują. Nic nie zastąpi Władka, Danuty i innych, którzy aktualnie są na językach. Nie byłibyśmy sobą, gdyby takie tematy jak koronawirus podejmowane były z prawdziwym przejęciem, równym temu, jaki towarzyszy podczas relacji o sąsiedzie.

Dużo się mówi o pierwszym wrażeniu, jakie pozostaje w nas. Mówi się, że pierwsze wrażenie jest najważniejsze. Pomijając moje przekonanie o kruchości pierwszego wrażenia, wspomnę słowa Rafała, który w 1994 roku nagle znalazł się w Suszu. Noc sylwestrowa, na bokach ulic trochę brudnego śniegu, dogorywające światło sporadycznie świecących lamp ulicznych, lekko migające kolorami okna i cisza.

Rafał znał dotąd tylko ulice dużego miasta albo bezdroża

i łąki wsi. „Marcin, tu coś wisi w powietrzu”.

Wtedy właśnie podszedł do nas Kajo. Wyłonił się z tego drżącego nudą i ciszą sylwestrowej nocy powietrza. Szybko, acz uważnie obciął wzrokiem każdego z moich kolegów, zażyczył sobie papierosa i nieco wódki. Później powiedział mi, że mam równych kolegów w tym liceum i poszedł dalej.

Misiek – siedemnastoletni chłopak z profilu matematycznego nie mógł przeżyć, że jakiś niski i mały powiedział do niego „dzieciak”. „Ja bym tu umarł” dodawał Rafał. „Jak ty tu żyjesz? Nie mieściło im się w głowie, że w takim małym miasteczku na wyciągnięcie ręki mam filmową uliczkę, scenę z kryminału noir. Tylko Kajo niczym nie przypomina Humpreya Bogarta z „Sokoła maltńskiego”.

Jeszcze przez wiele lat koledzy pytali czy Kajo żyje, czy chodzi po ulicach itd. Nigdy go nie poznali, ale wywarł duże wrażenie. I jak to wy tłumaczyć, że żaden nauczyciel, burmistrz, nikt przecinający wstęgi, wygłaszający programy i realizujący strategię rozwoju itp. nie utkwili w pamięci tak bardzo, jak anonimowy, wsłuchający wzamgloną uliczkę Jan, o którym wszyscy mówili Kajo?

Wiele lat minie zanim odpowiem sobie na pytanie, kto miał na mnie większy wpływ: Kajo czy ksiądz? Dziś odpowiedziałbym, że ten pierwszy. To on imponował zwinnością podczas bójki, bezrękawnikiem z wymalowanym na plecach Edim – „maskotką” Iron Maiden. Każdy dzieciak na podwórku chwalił się, że go znał – oczywiście to kłamstwa, by zaimponować. Nikt jednak nie wymyślał, że

zna policjanta, nauczyciela, księdza, naczelnika, potem burmistrza – słyszeliście kiedykolwiek, aby czymś bohaterem stał się dyrektor przedszkola?

Susz jest tak mały, że gdy z dworca doszliśmy do ulicy Prabuckiej i koledzy dowiedzieli się, że z tej strony to już koniec miasta, jeden z nich kucnął ze śmiechu: „zobacz, nie zdążyłem nawet zapiąć kurtki”.

Kilka minut drogi wypełniło jednak kolegom wyobrażenie o lęku, niepewności i małym mieście. Po wielu latach, całkiem niedawno, Rafał stwierdził, że ten krótki spacer trwa do dziś.

Wiele okoliczności musi się złożyć, aby kolega mógł zapisać sobie w pamięci taki czy inny obraz Susza lub innego miasta. I nie tylko owo miasto ma na ten obraz wpływ.

W naszym mikro świecie wszystko mamy na wyciągnięcie ręki. To właśnie nasza małomiasteczkowość. Również potrzeba mitu, teorii spiskowych realizowana jest na naszym oswojonym gruncie. Może dlatego nie mamy ochoty protestować przeciwko szczepionkom, antenom 5G, wszystkiemu, co pochodzi ze świata. Mi wystarczy przekonanie, że w tutejszym jeziorze zatopiony jest niemiecki czołg. Zresztą człowiek znany jako Iron, ten, który łowił karpie większe od łódki, przynajmniej takie głosił słowo na placu zabaw, nurkując wpłynął do wjazdu tej maszyny. Dla mnie to wystarczający dowód na istnienie tego czołgu. Zresztą, lepszego dowodu nikt nie znajdzie. Nawet sam czołg nie będzie tak wiarygodny jak opowieść Irona, bowiem zawsze łatwiej jest podłożyć taki czołg niż wymyślić historię o nocy spędzonej w jego wnętrzu, na dnie jeziora. Może przyjdzie czas i na historię o poetach Susza, prawdziwych mitotwórczych poetach, którzy niekoniecznie spisywali swoje historie.

Poeta – jeśli nie pisze, to ma słuchaczy. Miasto – jeśli nikt w nie nie wierzy, ma czasem swoich gości. Wówczas daje z siebie wszystko. **Marcin Włodarski**

Od 30 listopada 2020 roku obowiązują nowe przepisy w obszarze „Przemoc w rodzinie”. Sprawca może otrzymać nakaz natychmiastowego opuszczenia domu

„Kobiety nie bij nawet kwiatem” – to słowa piosenki, którą śpiewa Bogdan Niewinowski, jednak wiemy jak wielu mężczyzn nie stosuje się do tego mądrego przysłowia.

Prawie każdego dnia funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Iławie zatrzymują osoby, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc wobec swoich najbliższych a są to zazwyczaj żony, parterki czy córki. Każda z tych rodzin obejmowana jest procedurą tzw. „Niebieskiej Karty”, których przez cały 2020 rok funkcjonariusze założyli aż 194 i każdego dnia przybywają kolejne. W wielu przypadkach sprawy kończą się postawieniem sprawy przemyco zarzutów o znęcanie, dozorem czy wręcz aresztem. Od 30 listopada 2020 roku obowiązują nowe przepisy w obszarze „Przemoc w rodzinie”. Na ich podstawie Policja ma możliwości wydania wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Zgodnie z nowymi uregulowaniami, policjant będzie ma prawo wydać nakaz lub zakaz: – podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmo-

wanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu, jak również

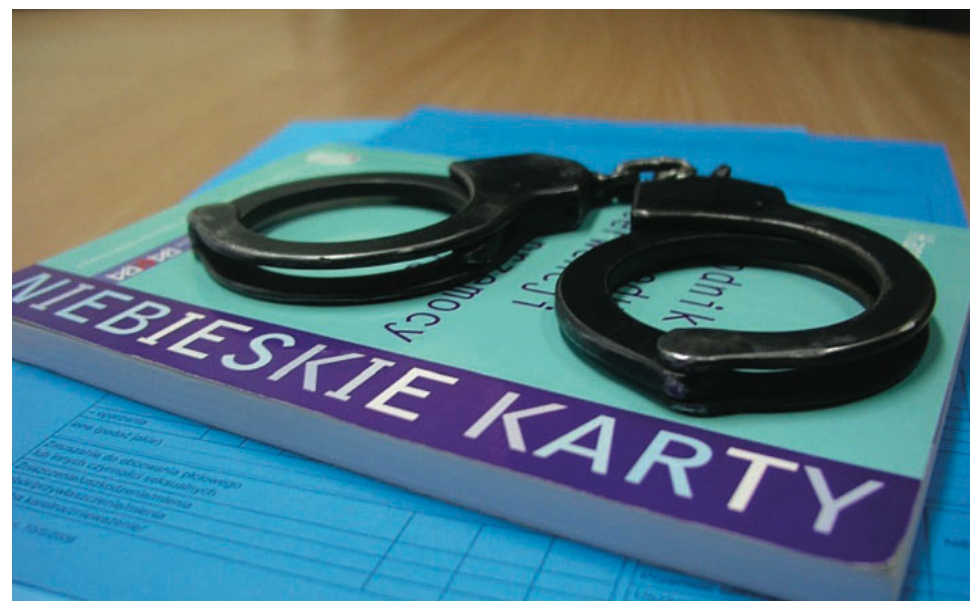
– w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemyco w rodzinie, (w szczególności w wyniku zgłoszenia przez osobę dotkniętą przemocą w rodzinie, kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków).

Do wydania nakazu lub zakazu zobowiązany będzie każdy policjant, który poweźmie informację o stosowaniu przemyco w rodzinie.

Nakaz lub zakaz będzie obowiązywał przez okres 14 dni, z możliwością przedłużenia czasu jego obowiązywania przez sąd. Przed podjęciem decyzji o wydaniu nakazu lub zakazu, policjant będzie obligatoryjnie dokonywał oceny ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Dla oceny tego ryzyka, dedykowane będą kwestionariusze jego szacowania, zawierające kryteria określone przez ustawodawcę.

W celu ustalenia zasadności wydania nakazu lub zakazu Policja będzie mogła doko-

nywać innych czynności, w szczególności przesłuchać w charakterze świadka osobę zgłaszającą przemoc w rodzinie lub osobę dotkniętą tą przemocą. Nakaz lub zakaz będą mogły być wydane łącznie i będą natychmiast wykonalne. Policjant będzie określał m.in. obszar lub odległość od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba stosująca przemoc w rodzinie będzie obowiązana zachować. Nakaz lub zakaz będzie niezwłocznie doręczany zarówno osobie, wobec której został wydany, jak również osobie dotkniętej przemocą w rodzinie. W przypadku odmowy przyjęcia nakazu lub zakazu przez osobę stosującą przemoc w rodzinie, doręczenie zobowiązania uważane będzie za dokonane. Nakaz lub zakaz będą mogły być wydane również w przypadku nieobecności osoby stosującej przemoc w rodzinie podczas wykonywania czynności przez Policję we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu. Odpis wydanego nakazu lub zakazu będzie niezwłocznie doręczany prokuratorowi. O fakcie wydania nakazu lub zakazu zawiadamiany

będzie właściwy miejscowo zespół interdyscyplinarny, a gdy w mieszkaniu zamieszkiwać będą osoby małoletnie – także właściwy miejscowo sąd opiekuńczy. Czynność opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia przez osobę stosującą przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, odbywać się będzie w obecności interweniujących policjantów i będzie wymagala sporządzenia protokołu.

Osobie, wobec której wydany zostanie nakaz lub zakaz będzie przysługiwało prawo: – zabrania ze sobą jedynie przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy oraz będących jej własnością zwierząt domowych.

– jednorazowa możliwość zabrania z mieszkania w późniejszym terminie mienia stanowiącego jej własność, w obecności policjanta i po uzgodnieniu terminu z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie.

– złożenia zażalenia do sądu rejonowego właściwego ze względu na miejsce położenia wspólnie zajmowanego mieszkania w związku z wydaniem nakazu lub zakazu.

Osoba, wobec której wydany zostanie nakaz lub zakaz będzie dodatkowo zobowiązana:

– do wskazania Policji deklarowanego miejsca swego pobytu,
– w miarę możliwości, numeru telefonu,
– informowania o każdorazowej zmianie w powyższym zakresie.

W okresie obowiązywania nakazu lub zakazu Policja będzie zobowiązana do co najmniej trzykrotnego sprawdzenia, czy nakaz lub zakaz nie są naruszane, przy czym pierwsze sprawdzenie odbywać się będzie następnego dnia po wydaniu nakazu lub zakazu. W przypadku nie stosowania się osoby do wydanego przez Policję zakazu lub nakazu ustawo-

dawca przewidział sankcje w Kodeksie wykroczeń – czyn zabroniony art.66b przewidującego karę aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny. Zastosowanie trybu przyspieszonego wobec sprawcy tego wykroczenia.

Nakaz lub zakaz będą tracić moc po upływie 14 dni od wydania, chyba, że w czasie ich obowiązywania sąd udzieli zabezpieczenia w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Zobowiązania utracą również moc, w przypadku, gdy osoba stosująca przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, zostanie zatrzymana w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa, a następnie zastosowany zostanie wobec niej środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania lub nakazania okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.

Wiosna stwarza sprzyjające warunki do kradzieży w ogrodach działkowych

Marzec to także miesiąc kiedy to rozpoczynamy porządki na naszych ogródkach działkowych gdyż już 21 marca rozpoczyna się wiosna.

Dlatego musimy pamiętać o kilku podstawowych zasadach gdyż „Bezpieczeństwo to nasza wspólna sprawa”. - zamykajmy dokładnie

wszystkie zamki w drzwiach i oknach w altankach stosując różnego rodzaju zabezpieczenia techniczne dostępne na rynku, np. alarmy, rolety antywłamaniowe, atestowane zamki do drzwi lub klamek okiennych z wkładką zabezpieczającą, - sprawdzajmy, czy wszystkie urządzenia w domu są wyłączone, - jeśli masz

zaufanych sąsiadów na działce obok poprosz ich aby zwrócili uwagę na Waszą działkę, zostawcie im adres lub telefon.

Ofiarą przestępców stają się osoby, które zapominają, są roztargnione, czy zbyt ufne a także, które niewłaściwie zabezpieczają cenne przedmioty dlatego: - jeśli możecie nie

trzymajcie cennych przedmiotów w altankach. Warto porobić zdjęcia, zapisać markę i numer indywidualny a nawet oznakować cenne przedmioty, aby po kradzieży czy włamaniu do domku, dokładniej określić co zginęło - zwracajmy także uwagę na osoby, które nie znamy a kręcącą się

bez wyraźnego powodu na terenie naszych ogródków działkowych. Podejdźmy i zapytajmy czy potrzebują pomocy. Często sploty to potencjalnego złodzieja ale także mamy wtedy okazję aby dokładnie przyjrzeć się tej osobie i zapamiętać jej rysopis. Pamiętajmy, że przestępca zawsze dąży do

utrzymania anonimowości. Jeżeli podejrzewamy, że jest to przestępca poinformujmy o tym policję.

Należy pamiętać, że prawie codziennie dochodzi do kradzieży bądź kradzieży z włamaniem dlatego powyższe rady warto zapamiętać i się do nich stosować aby czuć się bezpiecznie.

Kucharz — praktyka i nauka w tym samym miejscu. Oferta Zespołu Szkół w Lubawie

Małymi krokami zbliżamy się do zakończenia roku szkolnego. Szczególnie jest to ważne dla uczniów klas ósmych szkoły podstawowej, którzy stoją przed wyborem zawodu. W Zespole Szkół w Lubawie kształcimy w wielu zawodach, jednak tylko dwa łączą praktykę i naukę w jednym miejscu, tj. w warsztatach i pracowniach na terenie szkoły. Jednym z nich jest kucharz.

Uczniowie nie muszą szukać praktyk u pracodawcy ani wyjeżdżać na kursy zawodowe. Praktyka oraz kształcenie teoretyczne jest prowadzone w szkole przez wykwalifikowanych nauczy-

cieli. Podczas zajęć praktycznych w szkole, w oparciu o normatyw surowcowy przygotowują różne potrawy, napoje oraz dania z różnych stron świata. Uczą dobierać zastawę stołową oraz zdobywać wiedzę jak kolorystycznie oraz elegancko podać dania.

Młodzież również odbywa swoje zajęcia praktyczne wraz z opiekunami w restauracji

Hotel & Spa Mortegi oraz Starym Spichlerzu. Bardzo ważne jest to, aby uczniowie mogli zobaczyć jak ich przyszły zawód jest realizowany w warunkach rzeczywistych. Poznają tam techniki przygotowywania napojów i potraw, wykorzystanie nowoczesnych maszyn i urządzeń gastronomicznych oraz uczą pracy w zespole. Uczniowie kończą szkołę zdając egzamin zawodowy, który przeprowadza się również w Zespole Szkół w Lubawie. Jeśli zatem lubisz gotować, piec ciasta, jesteś kreatywny w tym co robisz to zapraszamy serdecznie do Zespołu Szkół w Lubawie!

Ranking liceów i techników. Szkoły z naszego powiatu na dobrych miejscach

W styczniu 2021 roku poznaliśmy najlepsze szkoły średnie w Polsce w Rankingu Liceów i Techników PERSPEKTYWY 2021. Fundacja Edukacyjna „Perspektywy” przygotowała ów

ranking po raz XXIII. Decyzją Kapituły w Rankingu Liceów zostały utrzymane kryteria i ich wagi procentowe z lat ubiegłych. Są to: - sukcesy w olimpiadach 25%, - matura - przedmioty obo-

wiązkowe 30%, - matura - przedmioty dodatkowe 45%. Natomiast w przypadku Rankingu Techników obowiązują cztery kryteria: - sukcesy w olimpiadach 20%, - matura - przedmioty

obowiązkowe 20%, - matura - przedmioty dodatkowe 30%, - wyniki egzaminów zawodowych 30%.

W rankingu województwa warmińsko - mazurskiego sytuacja wygląda następu-

jąco: wśród LO (na 48 szkół branych pod uwagę): 17 miejsce - LO im. St. Żeromskiego w Iławie; 37 miejsce - LO im. Wł. Broniewskiego w Lubawie; wśród techników (43 brane pod uwagę): 4 miej-

sce - Technikum nr 1 w ZS im. Bohaterów Września 1939 r. w Iławie, miejsce 9 - Technikum w ZS w Lubawie, a 22 - Technikum w ZS im. Konstytucji 3 Maja w Iławie. Gratulujemy!

ZOSTAW SWÓJ 1% W OKOLICY

Przekazanie 1% podatku na cele społeczne nie wiąże się z żadnymi kosztami. W ten sposób możemy spowodować, że część pieniędzy z naszych podatków wpływa nie do budżetu państwa a do naszych lokalnych organizacji społecznych.

Pieniądze z 1% wypływają z naszego powiatu do dużych miast, ponieważ podatnicy przekazują swój odpis głównie na duże organizacje.

Przekazując odpis podatku organizacji z naszej okolicy możemy spowodować, że część pieniędzy z naszych podatków wpłynie do organizacji społecznych z bardzo bliskiej okolicy, które w większości starają się rozwiązać lokalne problemy.

Zastanów się, czy Twój 1% nie może rozwiązać wspólnego problemu Twojej najbliższej społeczności.

Jak przekazać 1% podatku

za 2020 rok?

Sprawdź, czy możesz przekazać 1% podatku, wybierz organizację pożytku publicznego (OPP), którą chcesz wesprzeć, wypełnij PIT i zapłać podatek - przypomnam, co należy zrobić, aby przekazać 1% podatku wybranej organizacji pożytku publicznego.

Sprawdź, czy możesz przekazać 1% podatku organizacjom

1% podatku dochodowego mogą przekazać organizacje:

- podatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych (w tym m.in. podatnicy uzyskujący dochody z odpłatnego zbycia papierów wartościowych);
- podatnicy opodatkowani ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych;
- podatnicy prowadzący działalność gospodarczą i korzystający z liniowej, 19-pro-

centowej stawki podatku.

1% mogą przekazać również emeryci, pod warunkiem jednak, że samodzielnie wypełnią PIT-37 na podstawie PIT -u otrzymanego z ZUS lub złożą korektę do już zarejestrowanego formularza.

Wybierz organizację pożytku publicznego (OPP), której chcesz przekazać 1%

Wykaz organizacji pożytku publicznego którym podatnicy mogą przekazać 1% przy rozliczeniach za 2020 r. publikowany jest na stronach Narodowego Instytutu Wolności. Aktualny wykaz znajduje się pod adresem: <https://niw.gov.pl/opp/wykaz-opp/>

Poniżej, wykaz organizacji z powiatu iławskiego uprawnionych do zbierania 1%

Na liście znajdują się organizacje, które mają prawo otrzymywać 1%.

Wojciech Jankowski

NR KRS	NIP	NAZWA	WOJEWÓDZTWO	POWIAT	GMINA	MIJSCOWOŚĆ
0000019992	7441554990	STOWARZYSZENIE NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH POWIATU IŁAWSKIEGO "PROMYK"	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	IŁAWSKI	IŁAWA	IŁAWA
0000020098	7441593464	STOWARZYSZENIE "PRZYSTAŃ"	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	IŁAWSKI	IŁAWA	IŁAWA
0000025665	7441609082	STOWARZYSZENIE ROZWOJU I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ZIEMI SUSKIEJ W SUSZU	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	IŁAWSKI	SUSZ	SUSZ
0000029117	7441532178	STOWARZYSZENIE NA RZECZ OŚRODKA AKTYWNOŚCI	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	IŁAWSKI	LUBAWA	LUBAWA
0000036263	7441017393	TOWARZYSTWO TENISA ZIEMNEGO W IŁAWIE	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	IŁAWSKI	IŁAWA	IŁAWA
0000040588	7441503231	IŁAWSKI KLUB SPORTU, KULTURY FIZYCZNEJ I TURYSTYKI NIEWIDOMYCH I SŁABOWIDZĄCYCH "MORENA"	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	IŁAWSKI	IŁAWA	IŁAWA
0000048809	7441486716	STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU ZĄBROWA	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	IŁAWSKI	IŁAWA	ZĄBROWO
0000051167	7441504940	STOWARZYSZENIE IŁAWSKI KLUB "AMAZONKI"	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	IŁAWSKI	IŁAWA	IŁAWA
0000056428	7441450227	STOWARZYSZENIE NA RZECZ DZIECI I MŁODZIEŻY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ "JESTEŚMY"	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	IŁAWSKI	IŁAWA	IŁAWA
0000065363	7441481759	STOWARZYSZENIE CHÓR CAMERATA	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	IŁAWSKI	IŁAWA	IŁAWA
0000314493	7441566390	UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY "GRACJA"	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	IŁAWSKI	IŁAWA	IŁAWA
0000325047	7441770558	STOWARZYSZENIE POMOCY DLA OSÓB AUTYSTYCZNYCH I OSÓB Z INNYMI ZABURZENIAMI ROZWOJU "ISKIERKA NADZIEI"	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	IŁAWSKI	IŁAWA	IŁAWA
0000340480	7441533261	PÓLSKIE STOWARZYSZENIE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ KOŁO W IŁAWIE	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	IŁAWSKI	IŁAWA	IŁAWA
0000358546	7441533433	TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ DZIECI ODDZIAŁ MIJESKO-GMINNY W IŁAWIE	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	IŁAWSKI	IŁAWA	IŁAWA

Brzoza brodawkowata (*Betula verrucosa*)

W jednym z poprzednich tekstów obiecałem, że napiszę o drzewie, do którego przytulanie poprawia nasze samopoczucie. Znawcy twierdzą, że nie ma drugiego takiego drzewa jak brzoza. Spośród innych drzew brzozę wyróżnia biel kory i wiele właściwości, którymi została obdarowana.

Ową odmienność i wyjątkowość zawdzięcza brzoza betulinie - swoistej substancji dla rodzaju *Betula*. Krysztalki betuliny rozpraszają światło, nadając korze charakterystyczną biel. Biała kora jest płaszczem ochronnym brzozy, zapewnia odporność zarówno na silne nasłonecznienie, jak i niskie temperatury i przez to decyduje o jej szerokim zasięgu występowania. Betulina stanowi około 25% masy składników kory, nie przepuszcza wody i nawet wilgotna bardzo łatwo się pali. Betulina decyduje także o właściwościach leczniczych brzoź. Betulinę i kwas betulinowy zawierają preparaty lecznicze i kosmetyczne uzyskiwane z brzozy, kitu pszczelego, a nawet z pasożytniczych grzybów rosnących na brzozach. Brzozy ceniono i wykorzystywano od wieków. Na brzozowej korze powstały pierwsze zapiski. Powszechnie brzozowego drewna używali stolarze, a jej liście służyły do farbowania wełny. Z kory brzozy wytwarzano dziegieć, który posiada właściwości antyseptyczne, bakteriobójcze i grzybobójcze. Wykorzystywano go w garbarstwie i rymarstwie, był on także środkiem leczniczym w chorobach skóry. W ziołolecznictwie brzoza zajmuje wysoką pozycję. Znane są receptury na nalewki i napary z liści, pączków, soku, i rosnących na jej pniach pasożytniczych grzybów. Sok brzozowy (oskoła) oczyszcza organizm, zwiększa odporność i reguluje przemianę materii, zapobiega tworzeniu się kamieni nerkowych. Preparaty z liści brzozy stosowane są tradycyjnie w chorobach nerek, a także jako środek przeciwreuma-

tyczny, przeciwgorączkowy, odtruwający i poprawiający przemianę materii. Świeże liście i pączki działają przeciwwapalnie i przeciwbakteryjnie. Brzożowe pączki i liście wchodziły w skład mieszanek ziołowych i preparatów kosmetycznych. Najstarszym lekiem brzożowym jest wyciąg z grzyba brzożowego - włóknuszka ukośnego, który ma właściwości przeciwpalne, przeciwwirusowe, przeciwbakteryjne i zwiększa odporność organizmu. Współcześnie potwierdzono, że brzoza i jej drewno ujemnie jonizuje otoczenie i przekazuje pozytywne energie. Brzozy to także ostoja roślin i zwierząt. Na brzożach widać gniazda kosi, kwiczoły, wilgi i remizy, a w ich miękkich pniach kują dziuple dzięcioły. Owoce i pączki brzoź zjadają gile, czeczotki, cietrzewie i głuszce, zaś zielone pędy łosie i zające. Pszczoły zbierają krople brzożowej żywicy i tworzą kit pszczeli. Wśród brzoź szukają schronienia także chore lub zranione zwierzęta, które ocierają się o brzożowe pnie lub leżą u ich podnóża. Brzoza wrosła w polski krajobraz tak jak stojące szeregiem pośród pól wierzby, czy swojskie bociany. Sadzono ją w pobliżu domów, wokół kapliczek i przydrożnych krzyży, zdobiono nimi drogi, parki i ogrody. Często brzoza są tematem prac poetów i malarzy.

Jest gatunkiem wykorzystywanym do leczenia wielu chorób. Surowcem leczniczym są głównie liście, jak również grzyb (tzw. guz brzozy) oraz sok, zawarty w pniu i gałęziach. Kiedyś świeżych liści brzozy używano do okładów przeciw reumatyzmowi, a napary z liści i pączków -

Plantacja brzozy brodawkowatej na półwyspie w okolicach Matyt

przy czerwonce i biegunce. Obecnie wyciąg z liści brzozy stosuje się przy przewlekłych chorobach dróg moczowych, z małym wydzieleniem moczu, szczególnie przy obrzękach na tle nerkowo - sercowym. Pomocniczo przyjmuje się go przy kamicy nerkowej i goścu. Ma on także zastosowanie zewnętrzne przy niektórych schorzeniach skóry: lojotoku, łuszczyicy i trądziku młodzieńczym, do obmywania przy zaczerwienieniu skóry i pielęgnacji włosów.

Ponadto herbata z liści świetnie nadaje się do odtruwania organizmu i oczyszczania krwi, z soku natomiast produkuje się m.in. szampuny do włosów i tzw. wodę

brzożową - liście brzozy używa do płukania włosów, co wpływa dodatnio na ich porost. W medycynie ludowej - do wybielania skóry i przeciw piegom.

Guz brzozy brodawkowatej stosowany jest przy chorobach nowotworowych, przewlekłych chorobach przewodu pokarmowego i bakteryjnych schorzeniach wątroby. Niezależnie od tego z kory brzożowej otrzymuje się aromatyczny olejek leczniczy, a z drewna, korzeni i kory - dziegieć, smołę i olej juchtowy.

Brzozy wytwarzają duże ilości soku. Jest on pozyskiwany z pnia przez nawiercenie w nim niewielkich otworów

- można w ten sposób w ciągu roku uzyskać nawet 50 litrów soku z jednego dużego drzewa. Dawniej z soku brzoź wytwarzano lemoniadę. Sok zawiera głównie fruktozę, liczne sole mineralne (potas, miedź, mangan, fosfor i wapń) oraz witaminę B.

Współcześni bioenergeterapeuci twierdzą, że przebywanie wśród brzoź budzi podświadomość i zdolność do odróżniania prawdziwych przyjaciół od zakamuflowanych wrogów.

Powinniśmy też przytulić się do tego drzewa także wtedy, kiedy musimy podjąć kłopotliwą decyzję lub nie widzimy wyjścia z jakiejś sytuacji. Dzięki brzozie łatwiej nam będzie odkryć nowe, nieświadome możliwości. Kontakt z brzożą przyniesie spokój, wzmocni siły, doda otuchy. Pozwoli rozwinąć intuicję i wrażliwość. Zneutralizuje też szkodliwe promieniowanie. Istotną właściwością fitoncydów jest zdolność oczyszczania powietrza z bakterii oraz jonizacja powietrza. Dla przykładu w promieniu 3-5 m wokół krzewów jałowców, drzew brzoź czy sosen utrzymuje się strefa wolna od bakterii. Pomysłem na poprawę warunków zdrowotnych w miastach jest stworzenie wysp fitoncydowych. Pomysł polega na wprowadzeniu punktowych gatunków emitujących do środowiska pożądane związki. Idealnie byłoby, gdyby po osiągnięciu dojrzałości korony drzew bądź krzewów były oddalone od siebie o kilka metrów.

Oddziaływanie drzew i krzewów na ludzkie zdrowie jest bardzo różne i wielopłaszczyznowe. Przejawia się ono przez natlenianie dolnych warstw atmosfery, zwiększanie wilgotności powietrza, wydzielanie bakteriobójczych fitoncydów, lotnych związków eterycznych i aromatycznych, ujemną jonizację powietrza, oddziaływanie estetyczne, dostarczanie cienia, owoców oraz rozmaitych surowców farmakologicznych.

Na wzrost zawartości tlenu w powietrzu atmosferycznym wpływają wszystkie rośliny chlorofilowe, które uczestniczą w procesie fotosyntezy. Do uprzywilejowanych pod

tym względem należą jednak drzewa i krzewy, które odznaczają się dużymi przyrostami biomasy, a szczególnie światłolubne, u których proces fotosyntezy przebiega z większą intensywnością. Zarówno w miastach, jak też i innych terenach zabudowanych, które stosunkowo łatwo nagrzewają się od słońca, wilgotność powietrza ulega zmniejszeniu. W takich warunkach ludzie i zwierzęta nie czują się dobrze i stosunkowo łatwo ulegają osłabieniu. Do poprawy wilgotności przyczyniają się wówczas najlepiej drzewa. Można je porównać do pomp ssących - tłoczących, które pobraną z ziemi wodę wprowadzają przez transpirację do powietrza atmosferycznego. A że nie są to bagatelne ilości świadczą o tym liczne wyniki badań przeprowadzonych w różnych warunkach środowiskowych. Ogólnie można powiedzieć, że jedno drzewo liczące kilkadziesiąt lat, wytranspirowuje w ciągu sezonu wegetacyjnego do atmosfery kilkaset litrów wody. Wytranspirowana przez omawiane rośliny woda powodując wzrost uwilgotnienia dolnych warstw powietrza atmosferycznego poprawia nie tylko warunki bytowe żyjących w danych warunkach ludzi i zwierząt, ale też przyczynia się do oczyszczenia atmosfery ze znajdujących się w niej pyłów dyspersyjnych. W warunkach bowiem zwiększonej wilgotności powietrza na unoszących się w powietrzu pyłach stanowiących tzw. jądra kondensacji skrapla się woda, która powoduje wzrost ciężaru pyłów i przyspieszone ich opadanie grawitacyjne na powierzchnię ziemi. W ten sposób powietrze ulega samoczyszczeniu.

Wszystkie wymienione sposoby oddziaływania drzew i krzewów na oczyszczanie powietrza z pyłów dyspersyjnych są na ogół bardzo skuteczne, gdyż na terenie zadrzewionym i zakrzaczonym wytrącają w ciągu roku od kilkunastu do kilkudziesięciu ton pyłów na 1 ha-1. Dowodzi to najlepiej jak dużą rolę odgrywają drzewa w poprawie czystości powietrza, co dla zdrowia ludzi i zwierząt absolutnie nie jest bez znaczenia. Powietrze

— drzewo niezwykle

zanieczyszczane pyłami dyspersyjnymi powoduje rozmaite choroby dróg oddechowych. Drzewa i krzewy zmniejszając zanieczyszczenie powietrza pyłami przyczyniają się więc i do poprawy zdrowia ludzi i zwierząt, chociaż nie zawsze o tym pamiętamy. Zdrowotne znaczenie drzew i krzewów polega również na ich oddziaływaniu bakteriobójczym. Bakteriobójcze działanie wykazują przede wszystkim wydzielane przez drzewa fitonocydy oraz lotne związki zwane olejkami eterycznymi. W czasie ciepłych i słonecznych dni wydostają się one przez komórki szparkowe oraz nabłonek do otaczającego powietrza i zabijają znajdujące się w nim bakterie i wirusy chorobotwórcze. W ten sposób powietrze atmosferyczne w pobliżu drzew i krzewów wydzielających lotne związki eteryczne jest pod względem bakteriologicznym o wiele czystsze niż w dalszych od nich odległościach. Do drzew i krzewów obficie wydzielających lotne związki eteryczne, a tym samym pozbawiającym powietrze aktywnych wirusów i bakterii chorobotwórczych należą przede wszystkim drzewa i krzewy szpilkowe, a szczególnie sosna oraz jałowiec pospolity. W nieco mniejszym stopniu bakteriobójcze działanie wykazują drzewa i krzewy liściaste, a przede wszystkim: brzoza, lipa, wierzbą, klon (wszystkie gatunki), robinia akacja, dąb, dereń, głóg, róża, jarzębina oraz bez lilak. Przebywanie w pobliżu takich drzew i krzewów bardzo korzystnie wpływa na poprawę zdrowia poprzez antyseptyczne oddziaływanie na chorobotwórcze drobnoustroje dróg oddechowych. Ma to dla zdrowia również bardzo duże znaczenie. Niektóre drzewa i krzewy odznaczają się właściwościami powodującymi ujemną jonizację powietrza. Jest to dla zdrowia bardzo korzystne, gdyż zmniejsza napięcie elektryczne jakie występuje pomiędzy górnymi warstwami atmosfery ziemskiej a litosferą. Przy dużych wartościach dodatnich potencjałów elektrycznych samopoczucie

Brzozy – olej na płótnie w wykonaniu autora, Stanisława Blonkowskiego

nie jest najlepsze, a odporność organizmów ludzkich i zwierzęcych na rozmaite choroby staje się mniejsza. Właśnie ujemna jonizacja powietrza obniżając wspomniane napięcie potencjałów dodatnich i ujemnych w środowisku życia czyni je bardziej przyjaznym. Do drzew i krzewów, które

ujemnie jonizują powietrze atmosferyczne, a tym samym czynią go korzystniejszym dla zdrowia ludzi i zwierząt należy m. in. brzoza, a szczególnie brodawkowata.

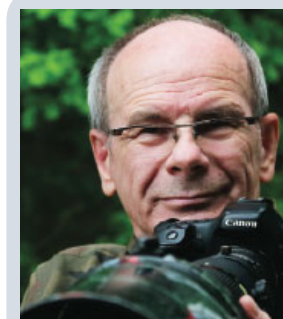
Przebywanie w pobliżu wymienionych drzew i krzewów jest bardzo wskazane, gdyż korzystnie wpływa na samopoczucie przez od-

stresowanie i sprawniejsze funkcjonowanie naszych układów wewnętrznych. W tym kontekście nie może dziwić fakt sadzenia brzozy, lipy, bzu lilaka oraz czeremchy zwyczajnej w bezpośrednim sąsiedztwie domów i obejść gospodarskich oraz częstego przebywania w ich pobliżu. Zapachy wydzielane

przez rośliny, a w tym drzewa i krzewy nie są też pozbawione wpływu na nasze zdrowie, a nawet zachowanie. Stwierdzono przy tym, że przyjemne zapachy wpływają na nas korzystnie (aromatoterapia), a nieprzyjemne odwrotnie. Miłe zapachy wydzielane przez rośliny w pewnym sensie działają odurzająco, to znaczy wpływają na nas uspokajająco i pozytywnie usposabiają do otoczenia, a to nie jest obojętne dla naszego zdrowia. Stwierdzono też, że przyjemne zapachy roślinne wpływają też pobudzająco na apetyt i przyspieszają trawienie, co też nie jest bez znaczenia dla zdrowia. W omawianiu oddziaływania drzew i krzewów na zdrowie ludzi i zwierząt nie można też pominąć znaczenia estetycznego, czyli pięknego wyglądu dostarczającego człowiekowi szczególnych wrażeń psychicznych, które nie pozostają bez wpływu na zdrowie i kondycję ludzi. Wrażeń estetycznych dostarczać mogą gigantyczne rozmiary drzew, rozłożyste korony, wspaniałe sylwetki, a przede wszystkim piękne, kolorowe kwiaty, okazałe liście i potężne pnie. Wszystkie te rzeczy

Brzozy często opanowują grunty porolne

STANISŁAW BLONKOWSKI

(1947) emerytowany leśnik, od półwiecza związany z lasami Pojezierza Iławskiego. Swoje przyrodnicze fascynacje przedstawia w obrazach i fotografiach, którymi zilustrował albumy „Lasem zachwycenie – obiektywem i pędzlem Stanisława Blonkowskiego”, „Zielony skarbiec ziemi suskiej”, „Perty natury powiatu iławskiego”, „Zielony skarbiec Gminy Iława”, „Lasy ludziom, ludzie lasom”, „W krainie orlika krzykliwego – Nadleśnictwo Ornetą”, „Z pól, łąk, jezior i lasów ziemi suskiej”, „Przyroda powiatu iławskiego”, „Susz Triathlon 25 lat. W jeziorze, przez miasto, pole i las”, „Aleje i zadrzewienia Gminy Susz”, „Nadleśnictwo Susz”. Jego ilustrowane fotografiami artykuły o przyrodzie są stałą pozycją aperiodyku Skarbiec suski oraz tygodnika Kurier regionu iławskiego. Wiedzę o pięknie przyrody i jej zagrożeniach przekazuje w postaci licznych pogadanek, odczytów i wykładów w przedszkolach, szkołach i uniwersytetach trzeciego wieku. Jest współzałożycielem i Honorowym Członkiem Stowarzyszenia Leśników Fotografików.

mogą budzić zachwyt i emocje, które niewątpliwie nie pozostają bez pozytywnego wpływu na zdrowie. Na ogół nie zdajemy sobie sprawy, jak wielki i różnorodny wpływ wywierają na nasze zdrowie drzewa i krzewy i to nawet te najpopularniejsze i pospolicie spotykane. Wszystkie bowiem zwiększają zawartość tlenu w powietrzu, jego wilgotność, zmniejszają zapylenie powietrza emitowanymi do atmosfery pyłami dyspersyjnymi i powodują poprzez wydzielanie lotnych związków eterycznych jego aseptyzację, czyli wyjaławianie z drobnoustrojów chorobotwórczych, co ma dla zdrowia istotne znaczenie. Oddziaływaniach zdrowotnych drzew należy więc nieustannie pamiętać. Spacerując po lesie nie zapomnijcie przytulić się do brzozy.

Darż Bór
Stanisław Blonkowski

Granty dla społeczników

Stowarzyszenie ESWIP właśnie obchodzi jubileusz 25-lecia, z tej okazji przekaże 25.000 zł z tworzonego przez siebie Funduszu Grantowego na pomoc sąsiedzka i inicjatywy lokalne! Wnioski można składać już w styczniu 2021 roku.

Fundusz Grantowy ESWIP

Fundusz Grantowy w zamysłu stowarzyszenia, to rodzaj skarbonki, do której wspólnie zbierane są pieniądze, z której finansowane są różne inicjatywy społeczne. ESWIP przekazuje do Funduszu wszystkie pieniądze pozyskane z 1% (obiecaliśmy, że wszystkie pieniądze z 1% prześlemy na przeciwdziałanie epidemii, i tak robimy!), darowizny od swoich darczyńców, a także dochód ze sklepu charytatywnego „Pod Cisem”. Jak podkreślają członkowie stowarzyszenia: Naszym marzeniem jest, aby było to stałe, zasobne i przyjazne źródło finansowania różnych potrzeb, działań, pomysłów elblązan, aby Fundusz wzmocnił postawę społecznej i solidarności międzyludzkiej, pomagał godnie żyć osobom potrzebującym. Stowarzyszenie zaprasza wszystkich do zapewnienia „skarbonki”, najbliższą okazją jest możliwość przekazania 1% podatku. Konkurs, w ramach którego ESWIP przekaże granty, składa się z dwóch formuł: „Pomoc Sąsiedzka” oraz „Inicjatywa Ekonomii Społecznej”.

Pomoc Sąsiedzka

Czas epidemii pokazał jak ważna jest pomoc sąsiedzka. Bo na kogo może liczyć samotna osoba starsza czy niepełnosprawna, gdy zabraknie rodziny!? Trzeba zrobić zakupy, posprzątać, wymienić żarówkę czy naprawić kran... Dla takich opiekunów sąsiadów kierowana jest oferta stowarzyszenia: Wiemy, że chętnie poświęcicie swój czas na pomoc, ale z pieniędzmi krucho. Zatem jeżeli trzeba kupić kran, aby go wymienić, naprawić lodówkę, kupić jakiś sprzęt, żywność, itp. – możecie otrzymać na to pieniądze w ramach naszego konkursu grantowego Pomoc Sąsiedzka”. ESWIP chce promować i wspierać takie postawy. Zachęca grupy sąsiadów – co najmniej trzy osoby – które pomagają osobie starszej czy niepełnosprawnej z sąsiedztwa, aby w razie konieczności

pomocy finansowej, skontaktowały się ze stowarzyszeniem. W uzasadnionych przypadkach ESWIP wesprze kwotą do 1000 zł! Trzeba będzie przy tym wypełnić krótki wniosek z uzasadnieniem, a Komisja Grantowa zdecyduje o przyznaniu pieniędzy. Dlaczego taka procedura? – Bo to są pieniądze od darczyńców i musimy je wydawać z ogromną rozważą. Stowarzyszenie zachęca do osobistego kontaktu i przedstawienia swojego pomysłu, aby określić szanse na jej dofinansowanie.

Inicjatywy lokalne

Innym tematem są inicjatywy lokalne. Stowarzyszenie zachęca działaczy społecznych, stowarzyszenia, fundacje, spółdzielnie socjalne z Elbląga, powiatu elbląskiego, braniewskiego, iławskiego i ostródzkiego do podejmowania inicjatyw na rzecz swojej społeczności. Chcesz działać wspólnie na rzecz swojego otoczenia? Masz pomysł na zaangażowanie innych osób do realizacji ważnych w Twoim środowisku inicjatyw? Może myślisz o założeniu stowarzyszenia albo innego podmiotu ekonomicznego i chciałbyś sprawdzić jak Twoje zaangażowanie może polepszyć życie społeczności lokalnej? Na dobry pomysł można otrzymać grant w wysokości do 1000 zł na zorganizowanie np. warsztatów artystycznych czy recyklingowych, organizacji kermaszu, akcji oczyszczenia parku itp. ESWIP również w tej sytuacji zaprasza do bezpośredniego kontaktu, aby najpierw omówić inicjatywę i szanse na jej sfinansowanie.

Trzeba napędzić skarbonkę

Stowarzyszenie dąży do tego, by w sposób ciągły prowadzić program pomocy sąsiedzkiej, jednak jest to uzależnione od pozyskanych pieniędzy. Dlatego zwraca się z prośbą do wszystkich mieszkańców subregionu elbląskiego o „zapewnienie wspólnej skarbonki” czy to poprzez 1%, czy darowizny finansowe na rachunek bankowy stowarzyszenia, czy poprzez przekazywanie darowizn do Sklepu Społecznego „Pod Cisem”, z których dochód przeznaczony będzie na ten cel.

Regulamin konkursu grantowego dostępny jest na stronie www.far.org.pl, tam dokładnie są opisane realizowane przez nas projekty.

Rozmowa z Barbarą Bukowską, pełnomocnikiem biura regionalnego Fundacji Aktywnej Rehabilitacji w Iławie, działającym na terenie całego województwa warmińsko-mazurskiego. Barbara Bukowska sama jest osobą niepełnosprawną od urodzenia, poruszającą się na wózku. Tym samym zna dobrze problemy niepełnosprawnych, a co ważne, wiedzę tę przekazuje w działanie. Pandemia dezorganizuje życie w każdej grupie społecznej, dotkliwie dotyczy to także osób niepełnosprawnych. I o tym właśnie między innymi rozmawiamy z Barbarą Bukowską.

Iławskie biuro Fundacji Aktywnej Rehabilitacji jest oddziałem regionalnym Fundacji Aktywnej Rehabilitacji z siedzibą w Warszawie, początki fundacji sięgają 1988 r. Czym zajmuje się Fundacja Aktywnej Rehabilitacji w sensie ogólnym (jaka konkretna pomoc trafia do zainteresowanych)?

- Celem Fundacji jest aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób poszkodowanych w wypadkach komunikacyjnych z upośledzeniem narządu ruchu.

Dzięki naszej działalności jak i również dzięki realizowanym przez nas projektom, dokładamy wszelkich starań, aby daną osobę jak najbardziej zaktywizować uwzględniając jej możliwości, jak i jej potrzeby.

Realizujemy projekty skierowane zarówno do dzieci, młodzieży i osób dorosłych, które w różnych okolicznościach i z różnych przyczyn korzystają z wózka i tutaj skupiamy się na aktywizacji społecznej oraz projektach dotyczących aktywizacji zawodowej. Zachęcam wszystkich do odwiedzin naszej strony www.far.org.pl, tam dokładnie są opisane realizowane przez nas projekty.

Czy osoba niepełnosprawna sama zgłasza się po pomoc,

czy robi to ktoś z bliskich tej osoby, a może Fundacja ma jeszcze inne sposoby na dotarcie do potrzebujących wsparcia?

- Różne są drogi zgłaszania się do nas. Czasami to same osoby z daną niepełnosprawnością zgłaszają się do nas, czasami to ich rodziny lub też znajomi to robią. Na pewno pomocne w tym zakresie są media społecznościowe typu facebook. Ściśle też współpracujemy z instytucjami zajmującymi się osobami o zwiększonych potrzebach, mam tu na myśli osoby z niepełnosprawnością, które przekierowują te osoby do nas.

Jak w dobie pandemii wygląda działalność Fundacji. Jakie dodatkowe wątki, potrzeby niepełnosprawnych ujawniła pandemia i jak realizuje się je w praktyce?

- Najważniejszym zadaniem kadry Fundacji Aktywnej Rehabilitacji, w tym pracowników, instruktorów AR, wolontariuszy i specjalistów zaangażowanych w poszczególne zadania w obecnym czasie, jest niesienie wsparcia uczestnikom projektów oraz wszystkim osobom niepełnosprawnym i ich najbliższymi związanymi z FAR, którego celem jest maksymalne ograniczenie ryzyka zachorowania i jego ewentualnymi skutkami, a także obniżenie minimalizowania obciążeń psychicznych, niepokoju i stresu łączących się, z mającym swoje realne podłoże poczuciem zagrożenia. Zgodnie z informacją zamieszczoną na stronie Biura Pełnomocnika rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, same osoby niepełnosprawne, a zatem uczestnicy projektów oraz duża część kadry FAR znajduje się w grupie szczególnego ryzyka zakażeniem i jego następstwami: „W grupie podwyższonego ryzyka zakażeniem koronawirusem i jego skutkami znajdują się osoby niepeł-

nosprawne, w szczególności osoby u których przyczyną niepełnosprawnością są schorzenia układu krążeniowego – oddechowego, występujące schorzenia różnych układów organizmu, czyli osoby z tzw. niepełnosprawnością sprzężoną oraz schorzenia powodujące znaczące osłabienie odporności, a także osoby, które z uwagi na trudności poznawcze posiadają obniżoną zdolność do dbania o higienę i profilaktykę zdrowotną.”

Dlatego też wszystkie działania prowadzić musimy ze szczególną troską o zdrowie innych, ich najbliższych oraz własne zdrowie, co oznacza ścisłe przestrzeganie zasad profilaktyki i stosowanie się do wytycznych ogłaszanych przez instytucje publiczne.

Postępowanie takie jest wyjątkowo ważne z uwagi na fakt, że uczestnikami projektów realizowanych przez FAR są osoby ze specyficznymi potrzebami w zakresie profilaktyki zdrowotnej.

Czy osoby niepełnosprawne są w jakiej szczególnej grupie jeśli chodzi o szczepienia przeciwko Covid-19?

- Niestety nie, chociaż tak jak powiedziałam, są

to osoby z grupy wysokiego ryzyka zakażenia i powikłań z nim związanych.

Jak z Pani perspektywy wygląda dziś dostęp do świadczeń medycznych dla osób niepełnosprawnych?

- Niestety z informacji, które uzyskuję wynika, że dostęp do świadczeń medycznych był dosyć mocno utrudniony. Odwoływana była rehabilitacja, konsultacje u specjalistów lub też zabiegi. Mam głęboką nadzieję, że w chwili obecnej pomimo trwających obstrzeżeń ale też dzięki temu, że medycy są już zaszczepieni, ta sytuacja ulegnie zmianie i poprawie.

Windy, które w większości krajów Europy są normą u nas wciąż luksusem. Dramat osób które są na wózku i mieszkają na 3 lub 4 piętrze bez windy jest oczywisty. One po prostu nie mogą wyjść z domu bez pomocy 2 lub 3 osób. Jak Pani myśli kiedy nastąpi w naszym kraju przełom w barierach architektonicznych?

- Myślę, że przełom w tym zakresie powoli się już dzieje, że zmienia się postępowanie potrzeb osób, które mają problemy w poruszaniu się. Budowane są nowe bloki już z uwzględnieniem wind, szerokich korytarzy itp. Coraz więcej Urzędów lub też innych instytucji również dostosowuje swoje podwoje do specjalnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Aczkolwiek do ideału wciąż nam daleko. Dlatego ważną kwestią jest, aby nie zawęzić swego patrzenia, odnośnie tylko pewnych udogodnień. Istotne jest realne i szerokie spojrzenie na nasze otoczenie w którym funkcjonujemy. Ważne, i to bardzo, są windy w budynku, w którym mieszka osoba z dysfunkcją ruchową, ale jest też ważne aby infrastruktura wokół budynku spełniała warunki swobodnego korzystania z publicznej przestrzeni.

Osoby niepełnosprawne w obliczu pandemii koronawirusa. Są obawy o zdrowie swoje i najbliższych, ale też zmęczenie

W jednym z wywiadów powiedziała Pani: Ważny jest też fakt, że im więcej się przebywa z innymi ludźmi, tym bardziej zwiększa się komunikatywność „wózkowicza”, zmniejszają się pewne opory nawiązywaniu kontaktów. Oczywiście jest, że pandemia podwoiła izolację osób niepełnosprawnych. Jakie to będzie miało konsekwencje, albo czy już ma według Pani?

- Nikomu nie służy izolacja. Bez względu, na to, jak się poruszamy lub ile mamy lat i w jakim miejscu tego świata mieszkamy. Obecny czas wymusił zmianę naszych codziennych nawyków i działań. Większość naszego funkcjonowania skupia się w przestrzeni naszego domu. Ograniczona przestrzeń i ograniczenie w przemieszczaniu wywołuje po dłuższym czasie pewien marazm i brak chęci do tego, aby się chciało. Rzeczywiście zauważyłam teraz duży głód rozmowy z drugim człowiekiem w realnym świecie, nie tylko tym wirtualnym. Dlatego tak ważne jest teraz podtrzymywanie kontaktów międzyludzkich, na tyle na ile jest to możliwe. Z drugiej strony teraz, tam gdzie oczywiście to możliwe, dzięki technologii komputerowej paradoksalnie możemy „zaistnieć” w tym świecie, podzielić się swoimi zainteresowaniami, poznać innych ludzi, budować podwaliny pod realne spotkanie. Trudniej kiedy takich możliwości nie mamy, to wtedy poczucie osamotnienia i izolacji staje się dotkliwsze. Dlatego ważne jest docieranie przez instytucje ku temu powołane do takich osób i rzetelne wspieranie ich w tym trudnym czasie.

Czy osoby niepełnosprawne w naszym regionie mają dostęp do pomocy psychologicznej, psychiatrycznej, czy też psychoterapeutycznej. I czy korzystają z niej?

Fot. Archiwum Iława.wm.pl, Archiwum prywatne Barbary Bukowskiej

Barbara Bukowska jest pełnomocnikiem biura regionalnego Fundacji Aktywnej Rehabilitacji w Iławie, działającym na terenie całego województwa warmińsko-mazurskiego

- Z tego co wiem, osoby potrzebujące pomocy w zakresie wsparcia natury psychologicznej takową otrzymują. Oferują ją zarówno instytucje do tego powołane jak i również różnego rodzaju organizacje pozarządowe. My również w ramach realizowanego projektu prozawodowego oferujemy takowe wsparcie naszym beneficjentom.

Życie, mimo pandemii toczy się dalej. Ludzie chorują, mają wypadki, niektórzy z nich stają się niepełnosprawni. Czy w czasie pandemii jest dużo wyzwań dla Fundacji, czy zainteresowanie pomocą ze strony Fundacji jest mniejsze, czy takie jak wcześniej (choćby ze strachu przed zakażeniem)?

- Sądzę, że pomimo obecnej sytuacji nasze działania są w sposób ciągły realizowane. Zmieniła się może formuła kontaktu z beneficjentami. Podobnie jak wiele instytucji zmieniliśmy formułę spotkań i załatwiania spraw na bardziej zdalną. Jednakże staramy się również z danymi osobami spotykać, jeżeli wynika taka potrzeba, oczywiście uwzględniając wszystkie rygory sanitarne.

Fundacja pomaga osobom niesprawnym od urodzenia, osobom po wypadkach, po chorobach, które nagle muszą wiązać swoje życie z wózkiem inwalidzkim. Która grupa jest najtrudniejsza w komunikacji?

- Nie można powiedzieć, że dana grupa jest najtrudniejsza. Można powiedzieć, że okoliczności, w których to dana osoba zaczyna korzystać z wózka są zgoła inne i to one determinują sposób pracy z danym człowiekiem. Każda sytuacja wymaga bardzo indywidualnego wywiadu, podejścia i dobrania metod pracy. Zbudowanie zaufania i szczerzej relacji jest podstawą efektywnej komunikacji,

dzięki której można wprowadzić zmiany.

Co by Pani chciała powiedzieć osobom niepełnosprawnym teraz, w tym trudnym czasie?

- Trudne pytanie. Każdy z nas emocjonalnie przeżywa ten czas po swojemu. Niestety towarzyszy mu sporo lęku co dalej, obaw o swoje i najbliższych zdrowie, zmęczenie obecną sytuacją czy też buntu. Jednakże ważne jest, aby mieć nadzieję i motywację do działania. Starać się mimo wszystko normalnie funkcjonować, uwzględniając oczywiście obowiązujące nas wytyczne.

Jest Pani nie tylko aktywnym pełnomocnikiem Fundacji, ale także fotografikiem. Znalazłam w internecie kilka pięknych zdjęć Pani autorstwa. Proszę opowiedzieć o swojej pasji.

- Nie nazywałabym się fotografikiem a bardziej skłaniałabym się ku nazwie pasjonata fotografii, która towarzyszy mi w moim życiu już dłuższy czas. Niestety w chwili obecnej nie mam dla niej tyle czasu ile bym chciała, jednakże się ona w dalszym ciągu obecna. Dla mnie robienie zdjęć jest wielką przyjemnością, odskocznią od codziennych dylematów, dzięki którym mogę utrwalać wspomnienie tej danej chwili. To tak jakby wejść do krainy różnych obrazów nasączonymi emocjami.

www.powiat-ilawski.pl (M.Rogatti)

Biuro FAR

ul. Kazimierza Jagiellończyka 16,
14-200 Iława
tel.: 89 642 12 30,
fax: 89 642 12 15
e-mail: biuro.warmińsko-mazurskie@far.org.pl
Pełnomocnik FAR
Barbara Bukowska
tel.: 508 015 917
e-mail: warmińsko-mazurskie@far.org.pl

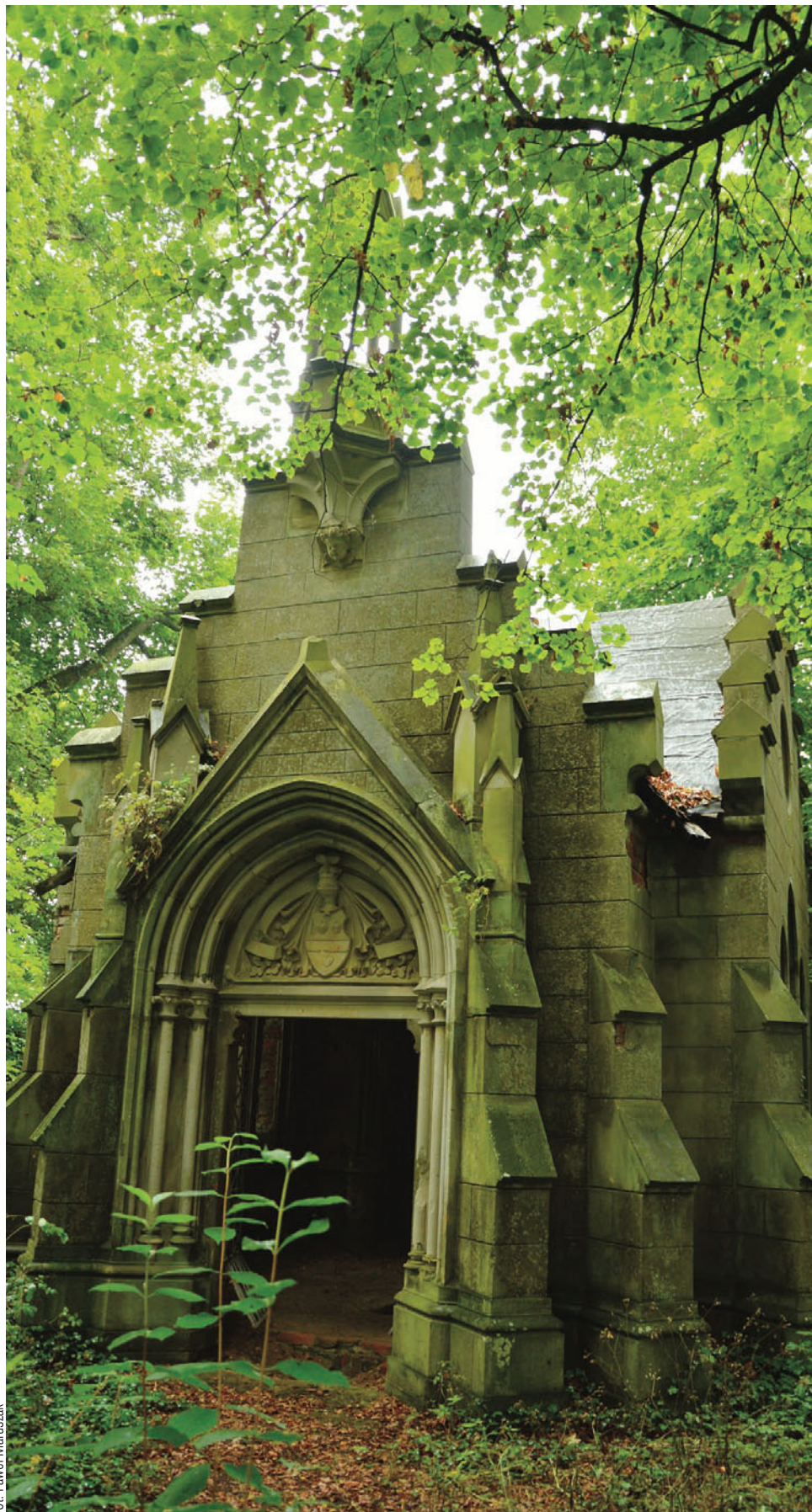
POWIAT ZNANY I NIEZNANY – cz. V

Trupel – wioska ocalona z XIX wieku

Wieś założona na miejscu starej osady Prosów, pierwotnie nosiła nazwę Trupli, leży w odległości 7 km od Kisielic, nad pięknym otoczonym lasami jeziorem Trupel, o powierzchni około 278 hektarów. Jezioro Trupel, nazywane też jeziorem Szwarcenowskim, jest jeziorem przepływowym, jego dopływem jest rzeka Osa, odpływem rzeka Mtynówka, maksymalna głębokość jeziora sięga 7,8 metra. Dno jeziora jest z reguły piaszczyste, brzegi łagodnie schodzące do wody, sprzyjały utworzeniu się kilku plaż, wokół brzegów rośnie szeroki pas roślinności szuwarowej, wśród której dominuje oczeret, jeżogłówka i trzcina. W południowej części jeziora znajdują się trzy niewielkie wysepki, z których jedna jest zalesiona i zamieszkała przez kormorany.

Familiennamenachwisko	Ehemann		Kinder	
	mąż	żona	M	w
	Vorname	Vorname		
1 Albers	Georg	Erika	2	1
2 Rautenberg	Willy	Elisabeth	2	1
3 Zielke	Julius	Emma	3	1
4 Drinkmann	Adolf	Lydia	2	3
5 Drinkmann	Albert	Edith		1
6 Gehrke	Max	Herta	1	2
7 Schreiber	Herbert	Margarethe	2	
8 Torkler	Kurt	Herta		2
9 Wien	Gustav	Frieda	2	2
10 Grodde	Georg	Gerda		
11 Grodde	Anton			
12 Schönberg		Gerda		2
13 Beirowski		Erika		
14 Tulecki		Berta	1	
15 Farinski		Auguste		
16 Gönner	Johann	Auguste		
17 von Koff		Erna	2	1
18 Gutzki		Anna	2	
19 Bolz	August			
20 Bolz	Otto	Herta	2	
21 Stelzner	August	Helene		
22 Glaser	Bruno	Helene	2	2
23 Wolf	August	Wanda		
24 Kowald	Franz	Emma	3	2
25 Wendland	Hermann	Karoline		2
26 Bauch	Reinhold	Emma	2	1
27 Kletzer	Emil	Berta		
28 Ankerstein	Paul	Wally	1	
29 Fritz	Benjamin	Emilie		
30 Dettmer	Emil	Hedwig	2	1
31 Krohn	Friedrich	Karoline	3	
32 Tabbert				
33				

Trupel do wybuchu II wojny światowej zamieszkiwany był głównie przez ludność pochodzenia niemieckiego, o czym zdaje się świadczyć zamieszczona tabela. Spis mieszkańców Trupla według stanu z 1941 r. Źródło: „Heimat Kurier”

Fot. Paweł Maruszak

Cmentarz rodowy Polenzów, Hindenburgów oraz Albertów w Truplu, założony na planie liścia lipy

Początki wsi poświadczają dokument z roku 1326 stwierdzający, że wieś Trupel założona przez sołtysa Nikolausa, była zamieszkiwana przez 41 pruskich osadników. Posiadali oni grunty o powierzchni 41 włók. Sołtys wsi posiadał prawo prowadzenia karczmy, prawo połowu na swoje potrzeby ryb w jeziorze o nazwie Trupel. Sołtysowi przysługiwało także prawo nakładania na mieszkańców wsi kar określonych przez przywilej lokacyjny i z tego tytułu prawo otrzymywać 1/3 ogólnej kwoty nałożonych i zebranych kar. W czasach Zakonu wieś i dobra Trupel należały do biskupa Pomezanii, po roku 1525 Książę Prus przekazał wioskę biskupowi Erhardowi von Queis, posiadaczowi Szymbarka i olbrzymich włości ziemskich. Po śmierci von Queisa właścicielem Trupla został biskup Georg von Polenz. Od roku 1800, kolejnym właścicielem Trupla był pan Limży i Ogrodzeinca, Otto Fridrich von Beneckendorff und Hindenburg. W roku 1837 od wnuczki Hindenburgów Liny von Polentz, za zgodą króla Prus, Trupel kupili przybysze z Anglii, bracia Henryk i Krzysztof Albersowie. Nowi nabywcy całość dóbr podzielili na trzy folwarki: Trupel, Trupel Dolny i Trupel Górny, po czym przystąpili do wzorowanej na nowoczesnej gospodarce angielskiej modernizacji swych dóbr. W latach 1857-1874 bracia zbudowali we wszystkich trzech folwarkach nowe stajnie, dwa spichrze zbożowe, stodoły, kuźnię wiejskie, dom zarządcy, mleczarnię (przerobiona później na suszarnię) oraz dwie owczarnie.

W owczarniach Krzysztof Albers założył nowoczesne owece stado rozplodowe, wyhodowane z potomstwa sprowadzonych z Maklemburgii 100 sztuk owiec rasy Merynos. Chcąc przystosować swoje dobra do wysoko-wydajnej gospodarki rolnej, Albersowie dokonali zakupu nowoczesnych maszyn i urządzeń, rozbudowali sieć miejscowych dróg, przeprowadzili drenaż i melioracje pól.

Nadkłady na intensyfikację produkcji rolnej szybko przynosiły spodziewane efekty, co pozwoliło Albersom na budowę w Truplu dość okazałego nowego dworu, przez miejscowych nazywanego pałacem.

Później jednak duże koszty modernizacji trzech folwarków oraz intensyfikacja produkcji rolnej w połączeniu z kryzysem, jaki wystąpił w latach trzydziestych XX wieku sprawiły, że kolejny właściciel Trupla, Georg Albers, został zmuszony do sprzedaży swoich ziemskich posiadłości, pozostawiając sobie jedynie dwór otoczony parkiem i ogrodem.

Przedtem jednak Georg Albers, który słynął ze swej gospodarności oraz dobrej współpracy z ludnością wiejską, obdzielił swych pracowników małymi kawałkami gruntów. W domu zarządcy dóbr Domberta urządził zajazd gościnny, sklep z artykułami kolonialnymi oraz małą placówkę pocztową, a jezioro i otaczający je las wydzierżawił rybakowi Kanowskiemu z Jędrzychowa.

W 1812 roku, gdy przez wieś przechodziły tabory armii Napoleona, na rogu drogi z Trupla do Ogrodzieńca, powstał cmentarz nazywany żydowskim, pochowano na nim niezdolnych na skutek choroby do dalszej marszrutu kupców oraz handlarzy żydowskich, ludzie ci pozostawieni bez należytej opieki lekarskiej w naprędcie urządzonym lazarecie, po wymarszu taborów pomierali jeden po drugim.

Obecnie po dawnym majątku Albersów, pozostał park krajobrazowy nad jeziorem Trupel oraz stary cmentarz rodowy właścicieli majątku, założony na planie liścia lipy, z alejami obsadzonymi starodrzewem. Na cmentarzu, w jego południowej części znajduje się zabytkowa kaplica ufundowana przez Albersów,

XIX-wieczna kuźnia w Truplu

zbudowana w 1850 roku w modnym wówczas neogotyku angielskim. Kaplica wzniesiona z cegły na planie kwadratu, posiada wcięte schodkowo naroża z przyporami, co upodabnia ją do greckiego krzyża. W kaplicy Georg Albers, spadkobierca Krzysztofa i Henryka, pochował obydwu braci.

Do 1939 roku, w nadgranicznym Truplu funkcjonował posterunek celny.

W tych czasach mieszkańcy wsi korzystali z plaży urządzonej nad jeziorem. W 1928 roku, we wsi zostało zbudowane boisko szkolne, urządzone na starym cmentarzu żydowskim, który znajdował się na zakręcie drogi z Trupla do Ogrodzieńca. Ciekawym zabytkiem świadczącym o dawnej zamożności wsi, jest też stojąca przy biegnącej przez wieś drodze z Ogrodzieńca do Gulbia, bogato ornamentowana XIX-wieczna kuźnia należąca obecnie do Władysława Flaszynskiej.

Źródło: Wiesław Niesiołbędzki „Powiat Iławski. Dzieje Miast i Wsi Pojezierza Iławskiego”

„Odszedłeś cicho, bez słów pożegnania.
Tak jakbyś nie chciał swym odejściem smucić...
Tak jakbyś wierzył w godzinę roztania,
że masz niebawem z dobrą wieścią wrócić...”
Ks. Jan Twardowski

Są pożegnania, na które nigdy nie będziemy gotowi.
Są słowa, które zawsze wywoływać będą morze łez i są takie osoby na myśl o których zawsze zasypie nas lawina wspomnień.

Z wielkim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci naszego Drogiego kolegi i jednocześnie męża naszej koleżanki

PAWŁA MARUSZAK.

Twoje odejście jest dla nas ogromnym zaskoczeniem.
Twoja życiowość pozostanie na zawsze w naszych sercach i pamięci. Łącząc się z Tobą Ewo i Twoją Rodziną w Waszym smutku, składamy najszczerze kondolencje.
Jesteśmy z Wami myślami, a nasze serca są blisko Was

Koleżanki z wydziału Budżetu i Finansów

Żegnamy śp. Pawła Maruszaka, współtwórcę cyklu pt. „Powiat Znany i Nieznany”

Z wielkim smutkiem informujemy, że zmarł śp. Paweł Maruszak, współtwórca naszej historycznej rubryki pt. Powiat Znany i Nieznany. Od czterech miesięcy korzystaliśmy z fotografii wykonanych przez Pawła, umawialiśmy się na kolejne wyprawy i fotogra-

ficzne relacje. Tak się już nie stanie. Dzięki uprzejmości małżonki śp. Pawła, Ewy Maruszak będziemy nadal korzystać z istniejącego archiwum zdjęciowego, czego z pewnością chciałby Paweł. Wyrazy współczucia dla wszystkich bliskich naszego Kolegi.

„Czasem cały świat oznacza mniej niż jeden człowiek, którego brak...”

Nagła i smutna wiadomość o śmierci

śp. Pawła Maruszaka
męża naszej koleżanki Ewy,
była dla nas wszystkich wielkim szokiem i smutkiem.

Rodzinie oraz Bliskim wyrazy głębokiego współczucia i żalu składa **Starosta Powiatu Iławskiego - Bartosz Bielawski** oraz koleżanki i koledzy ze Starostwa Powiatowego w Iławie.

Fot. Archiwum prywatne

Śp. Paweł Maruszak z aparatem fotograficznym. Takim Go zapamiętamy

Joanna Sierzputowska: Jej obrazy to raczej magia życia, albo myśl, która się materializuje

Na przełomie stycznia i lutego 2021 w Galerii Jazzowej tuż obok ratusza miejskiego w Iławie, można było zobaczyć obrazy iławskiej artystki, malarki - Joanny Sierzputowskiej. Wystawa nosiła tytuł „Emblematy”, a prace znajdujące się w prezentowanym cyklu, odsyłały przechodnią do świata abstrakcyjnych, tajemniczych znaków.

Niewątpliwie, iławski zimowy pejzaż stał się wówczas bardziej kolorowy, ponieważ zarówno te, jak i inne obrazy artystki cechuje specyficzna intensywność barw oraz silna ekspresja. Osoby znające malarkę, powiedziałyby że to po prostu jej temperament. Była to już druga indywidualna wystawa artystki w Iławie na przestrzeni ostatniego roku. Malarka od wczesnego dzieciństwa mieszka w Iławie. Wykształcenie artystyczne i tytuł magistra sztuki zdobyła na Wydziale Sztuk

Fot. Archiwum prywatne J. Sierzputowska

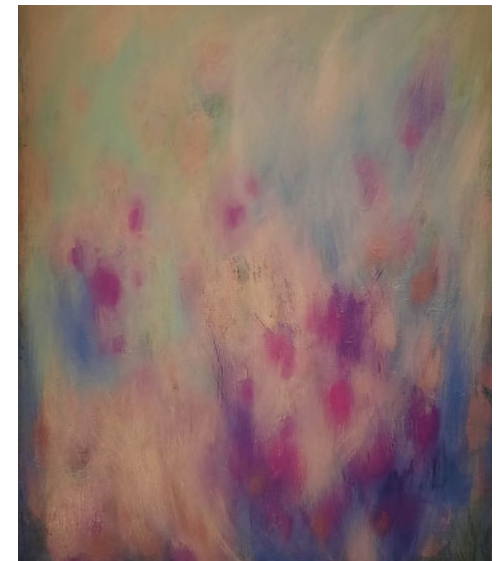
Joanna Sierzputowska to artystka, która lubi mieszać, eksperymentować, tworzy techniki własne. Jest autorką m.in. kolaży z kolorowej wełny z przędzą, tkanin artystycznych

Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, dyplom artystyczny instalacje „Parawan- arboretum” oraz „Transparentność” tworzyła w pracowni profesora Marianna Stępaka.

ROZBUDZA PASJĘ I KREATYWNOSĆ W DZIECIACH

Sztuki wizualne skradły jej serce, jest instruktorem malarstwa, ceramiki oraz pedagogiem. Będąc jeszcze uczennicą iławskiego liceum, malowała, tworzyła ilustracje książkowe, uczestniczyła i zdobywała nagrody z dziedziny malarstwa w przeglądach artystycznych „OLaur Iławy”. Pierwsze kroki pedagogiczne stawiała dawno temu, prowadząc warsztaty artystyczne woddziale dla dzieci, Miejskiej Biblioteki Publicznej w Iławie. Teraz nie wyobraża sobie pracy z dala od młodych ludzi, lubi rozbudzać pasję do sztuki i kreatywność w dzieciach. Robi to na co dzień. Pracuje jako nauczyciel plastyki w Szkole Podstawowej nr 3 w Iławie i z uśmiechem wspomina spotkania z uczniami, dla których lekcje plastyki stały się wyczekiwaną nagrodą, a nie karą. Jeśli chodzi o uczniów, to nie liczy czasu, towarzyszy im chętnie wspiera ich w działaniach twórczych.

Pani Asia to fanka większych klimatów, miłośniczka lokalnych pejzaży i przyrody. Ogromną inspiracją jest dla niej również wspomniana wcześniej sztuka dziecka, wdzięk i prostota pozornie naiwnych przedstawień. Ta fascynacja jest widoczna w jej pracach. Artystka maluje obrazy za pomocą różnych mediów. Używa klasycznych farb wodnych, akwareli, ale

też farb akrylowych i olejnych. Lubi mieszać, eksperymentować, tworzy techniki własne. Jest autorką kolaży z kolorowej wełny z przędzą, tkanin artystycznych.

NIE SZUKA W SZTUCE ODWZOROWANIA RZECZYWISTOŚCI

W jej twórczości każdy może znaleźć coś dla siebie i na własność. Namalowała wiele pejzaży, martwe natury, ale coraz bardziej wciąga ją niejednoznaczność i „charakterność” abstrakcji. Postacią ludzką interesuje się tylko w wymiarze symbolicznie zaznaczonych cech ciała. Nie szuka w sztuce odwzorowania rzeczywistości. Sam proces twórczy jest stanem zapomnienia, przeniesienia się do innego wymiaru. Jej

Fot. Archiwum prywatne

Fragment tkaniny

obrazy to raczej magia życia, doświadczeń przełożona za pomocą barw i symboli na płótno, „myśl, która się materializuje”. W swoim dorobku artystka ma wiele wystawach zbiorowych i wystaw indywidual-

ne, prowadziła także autorską pracownię artystyczną „Atelier Takie Te”. Jak mówi: „Mam nadzieję, że to dopiero początek. Mam mnóstwo pomysłów i będę się spieszyć z ich realizacją”. www.powiat-ilawski.pl

DYŻURY APTEK – MARZEC 2021

Dyżury aptek od godz. 23:00 do godz. 7:00 dnia następnego.

- 1 marca – Apteka „DBAM O ZDROWIE”, ul. Aleja Jana Pawła II 14
- 2 marca – Apteka „Nova”, ul. Kopernika 3/4A,
- 3 marca – Apteka „Staromiejska”, ul. Niepodległości 14
- 4 marca – Apteka ul. Ostródzka 54
- 5 marca – Apteka mgr Adam Justyn Cichoń, ul. Gen. Wł. Andersa 3
- 6 marca – Apteka Społeczna Na Kopernika Gr. Nowa Farmacja, ul. Kopernika 5A/1
- 7 marca – Apteka „GEMINI”, ul. Jana III Sobieskiego 45
- 8 marca – Apteka „Nova”, ul. Kopernika 3/4 A
- 9 marca – Apteka „DBAM O ZDROWIE”, ul. Królowej Jadwigi 6
- 10 marca – Apteka „DBAM O ZDROWIE”, ul. Królowej Jadwigi 6
- 11 marca – Apteka „Dla Ciebie”, ul. Skłodowskiej 25 C
- 12 marca – Apteka „Eskulap”, ul. Grunwaldzka 1
- 13 marca – Apteka „Lipowy Dwór”, ul. Dąbrowskiego 46B/1A
- 14 marca – Apteka ul. Ostródzka 54
- 15 marca – Apteka „DBAM O ZDROWIE”, ul. Aleja Jana Pawła II 14
- 16 marca – Apteka „Nova”, ul. Kopernika 3/4A
- 17 marca – Apteka „Staromiejska”, ul. Niepodległości 14
- 18 marca – Apteka ul. Ostródzka 54
- 19 marca – Apteka mgr Adam Justyn Cichoń, ul. Gen. Wł. Andersa 3
- 20 marca – Apteka Społeczna Na Kopernika Gr. Nowa Farmacja, ul. Kopernika 5A/1
- 21 marca – Apteka „GEMINI”, ul. Jana III Sobieskiego 45
- 22 marca – Apteka „Nova”, ul. Kopernika 3/4A
- 23 marca – Apteka „DBAM O ZDROWIE”, ul. Królowej Jadwigi 6
- 24 marca – Apteka „DBAM O ZDROWIE”, ul. Królowej Jadwigi 6
- 25 marca – Apteka „Dla Ciebie”, ul. Skłodowskiej 25C
- 26 marca – Apteka „Eskulap”, ul. Grunwaldzka 1
- 27 marca – Apteka „Lipowy Dwór”, ul. Dąbrowskiego 46B/1A
- 28 marca – Apteka ul. Ostródzka 54
- 29 marca – Apteka „DBAM O ZDROWIE”, ul. Aleja Jana Pawła II 14
- 30 marca – Apteka „Nova”, ul. Kopernika 3/4A
- 31 marca – Apteka „Staromiejska”, ul. Niepodległości 14